

ALLA HJÄLPS ÅT OCH VI BLIR STARKARE TILLSAMMANS

EN STUDIE OM BROTTSFÖREBYGGANDE
SAMVERKAN I JÖNKÖPING LÄN.

DENISSE ARRIAGADA VERGARA
MERISHA NABULYA

ALLA HJÄLPS ÅT OCH VI BLIR STARKARE TILLSAMMANS

EN STUDIE OM BROTTSFÖREBYGGANDE SAMVERKAN I JÖNKÖPING LÄN.

**DENISSE ARRIAGADA VERGARA
MERISHA NABULYA**

Nabulya, Merisha & Vergara, Denisse Arriagada. Alla hjälps åt och vi blir starkare tillsammans. En studie om brottsförebyggande samverkan i Jönköping län. *Examensarbete i kriminologi 30 högskolepoäng*. Malmö universitet: Fakulteten för hälsa och samhälle, institutionen för kriminologi, 2019.

Regeringen beslutade i mars 2017 att länsstyrelsen skulle ha en övergripande roll över det brottsförebyggande arbetet på regional och lokal nivå. Den här uppsatsen hade som syfte att undersöka brottsförebyggande samverkan mellan länsstyrelse, polis och kommun i Jönköping län under 2018 i relation till BRÅ:s samverkansmodell, samt belysa vilka möjligheter och begränsningar som har identifierats av de tre aktörerna. Jönköping län består av 13 kommuner som fördelar sig mellan tre lokalpolisområden vilka är höglandet, värnamo och södra vätterbygden. Tidigare forskning belyser att det finns flera samverkansmodeller och förhållningssätt som bör efterföljas för att effektivisera brottsförebyggande samverkan. Genom kvalitativa telefonintervjuer har den här studien kunnat kartlägga hur aktörerna i Jönköping län arbetar enligt BRÅ:s samverkansmodell. Uppsatsen har också kunnat funna vilka möjligheter och begränsningar som har identifierats av kommun, polis och brottsförebyggande samordnaren. Resultatet visade att kommunen och polisen inte arbetar i enligt samverkansmodellen men att samtliga aktörer har upplevt positiva erfarenheter av samverkan. Utöver det har resultatet kunnat identifiera några begränsningar. Ett exempel på en begränsning är att de råder resursbrist mellan de olika myndigheterna. Aktörerna är oeniga om i vilken utsträckning det brottsförebyggande arbetet bör prioriteras. Framtida studier bör undersöka samverkan i ett bredare perspektiv med flera aktörer som till exempel näringslivet och civilsamhället.

Nyckelord: Brottsbekämpning, brottsförebyggande, brottsprevention, Jönköping, samordning, samverkan.

EVERYONE HELPS AND WE BECOME STRONGER TOGETHER

A STUDY ABOUT CRIME PREVENTION PARTNERSHIP IN JÖNKÖPING COUNTY.

**DENISSE ARRIAGADA VERGARA
MERISHA NABULYA**

Nabulya, Merisha & Vergara, Denisse Arriagada. Everyone helps and we become stronger together. A study about crime prevention partnership in Jönköping county. *Degree project in criminology 15 högskolepoäng*. Malmö University: Faculty of Health and Society, Department of criminology, 2019.

In March 2017, the Government decided that the county administrative board would have an overall role over the crime prevention work at regional and local level. The purpose of this thesis was to investigate crime prevention collaboration between the county administrative board, the police and the municipality in Jönköping County, in relation to the Swedish national crime prevention boards collaboration model. As well as highlighting the possibilities and limitations that have been identified by the three involved parties. Jönköping County consists of 13 municipalities which are divided between three local police areas, Högländet, Värnamo and Södra Vätterbygden. Earlier research highlights that there are different collaboration models and methods that should be followed to make crime prevention collaboration more effective. Through a quantitative survey as a basis and qualitative telephone interviews, this study has been able to map how the municipalities work according to the Swedish national crime prevention boards collaboration model and also found what opportunities and limitations that have been identified by the municipality, police and crime prevention coordinator. The result showed that the municipality and the police work largely according to the collaboration model and that all workers have experienced positive experiences of collaboration. In addition, the result has been able to identify some limitations that the operators encounter in their daily work. One example is that they have a shortage of resources between the various authorities, where the actors disagree on the extent to which crime prevention work should be given priority. Future studies should investigate collaboration in a larger perspective with several actors, such as the business sector and civil society.

Keywords: Crime prevention, collaboration, cooperation, partnership, Jönköping.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	4
INLEDNING	6
Syfte	7
Frågeställning	7
Avgränsningar och definitioner	7
BAKGRUND	8
Brottsförebyggande	8
Länsstyrelsens roll	9
Polisens roll	10
Kommunens roll	10
Samverkan	10
Brottsförebyggande rådets samverkansmodell	11
Jönköping län	12
Värnamo	12
Jönköping	12
Vetlanda och Nässjö	12
Tranås	13
Aneby och Sävsjö kommun	13
Eksjö	13
Gislaved	13
Vaggeryd	13
Gnosjö	14
Habo och Mullsjö	14
Brottsförebyggande rådets undersökning	14
Initiera samverkan	14
Egna förberedelser	15
Gemensamma förberedelser	15
Genomförande	15
Uppföljning	16
TIDIGARE FORSKNING	16
Förutsättningar för brottsförebyggande samverkan	16
Möjligheter	
Åtgärder	17
Maktperspektiv	18
Samverkansmodeller	18
Kunskapsbaserat arbetssätt	20
METOD	21
Material	21
Urval	22
Genomförande	23
Transkribering	23

Förförståelse	23
Analys	24
Helhetsintryck	24
Meningsbärande enheter	24
Kondenserade enheter	24
Rekontextualisering	24
Forskningsetiska principer	25
RESULTAT	26
Utbildning inom brottsförebyggande arbetet	27
Arbetet och samverkan i Jönköping län	27
Resultat	28
Möjligheter	29
Begränsningar	29
DISKUSSION	30
Metoddiskussion	31
Resultatdiskussion	32
Brottsförebyggande rådets samverkansmodell	32
Samverkande aktörer	33
Främjande och hindrande faktorer för samverkan	34
Hindrande faktorer	34
Främjande faktorer	35
SLUTSATS	35
REFERENSER	36
BILAGA	39
Bilaga 1	39
Bilaga 2	41

INLEDNING

Brott är ett viktigt problem att förebygga (Welsh & Farrington 2012). Brottsliga handlingar kan förhindras med hjälp av olika strategier och handlingsplaner som förekommer både inom den privata och offentliga sektorn (a.a). I mars 2017 beslutade regeringen att länsstyrelse skulle ha ett övergripande samordningsansvar över det brottsförebyggande arbetet (Regeringskansliet 2016/17). Sedan beslutet har länsstyrelsen fått en förstärkt roll kring det brottsförebyggande arbetet, där huvuduppgiften blev att stödja samt samordna det brottsförebyggande arbetet på regional och lokal nivå (a.a). Det nationella brottsförebyggande rådet har fått i uppgift att tillhandahålla länsstyrelsen med evidensbaserad kunskap för att utföra arbetet. Detta innebär ett systematiskt sätt att inhämta kunskap, utföra analyser av den lokala problembilden och därefter vidta åtgärder som förankrar sig inom forskning och praktik. I rollen som regional samordnare för brottsförebyggande arbetet ska länsstyrelsen minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället, vidare ska länsstyrelsen bidra till ett fungerande samarbete och erfarenhetsutbyte mellan olika myndigheter på regional och lokal nivå. Slutligen ska länsstyrelsen stödja kompetensutveckling och erbjuda gemensamma utbildningar inom det brottsförebyggande arbetet (a.a).

Ett brottsförebyggande arbete syftar till att motverka utvecklingen av kriminella beteenden och ökad trygghet i samhället (Welsh & Farrington 2012). Det finns olika åsikter och idéer om vad som bör inkluderas i brottsförebyggande åtgärder. Lab (2014) menar att brottsprevention berör idéer vars syfte är att minska, limitera och förebygga brott. Det kan också handla om insatser som syftar till att reducera oron för att bli utsatt för brott. Sahlin (2008) menar däremot att ett brottsförebyggande arbete innebär en organiserad arbetsmetod med ett angivet mål som myndigheter och organisationer arbetar mot. Målet är att identifiera de problem som finns och initiera en problemlösningsmodell för att bekämpa brottsligheten och motverka dess följder. Oavsett vilken definition som skildras av samhällets olika aktörer är det angeläget att brott bör bekämpas och förebyggas. För att veta vilka åtgärder och problem som bör prioriteras är det grundläggande att ha kännedom om brottets orsaker och utmärkande drag (Regeringskansliet, 2016/17; Wikström 2007).

Sammanlagt är det 85 procent av Sveriges kommuner som har ett lokalt brottsförebyggande råd där de samverkar mellan polis, kommun, socialförvaltning och civilsamhället (BRÅ 2018). Enligt Dowling m.fl. (2004) finns det inget tydligt ramverk för hur en välfungerande samverkansform är uppbyggd. Dessutom är ett välfungerat samverkansarbete svårdefinierat. Dowling m.fl.(2004) menar att det inte finns någon begränsning för vad som bör inkluderas i samverkan. Handlar samverkan om samarbetet mellan olika grupper av människor eller om grupsamarbete där alla arbetar mot ett gemensamt mål (a.a)? Den här studien bygger på brottsförebyggande rådets beskrivning om vad samverkan innebär. Brottsförebyggande rådet skriver att samverkan är ett arbetssätt där flera myndigheter eller organisationer arbetar tillsammans mot ett gemensamt framtaget mål (BRÅ 2016). Ett samverkat brottsförebyggande arbete har visat stora framgångar i USA inom offentliga förvaltningar (Choi & Choi 2012). Vinsten med samverkan blev att alla inblandade parter tog till vara på varandras kunskaper och erfarenheter, vilket bistod till ett effektiviserat brottsförebyggande arbete och en minskning i brottsstatistiken (a.a). Welsh & Farrington (2012) betonar att en samlad-arbetsform leder till ekonomiska besparingar och samtidigt skapar det en balans mellan brottsprevention och straffrättsliga frågor. För att

maximera styrkan behöver arbetet ha en vetenskaplig förankring där individer som arbetar med brottspreventiva frågor har god kännedom om vilka insatser som fungerar och inte fungerar (Rosenbaum & Schuck 2012). En annan fördel som har visat sig i Sverige gällande samverkan är att kommunens och polisens uppdrag blir tydligare, eftersom samarbetspartnerna kan gemensamt ta fram en lokal problembild och bekämpa brottsligheten under gemensamma grunder och förutsättningar (BRÅ 2016).

I Brottsförebyggande rådets senaste rapport om brottsförebyggande arbetet i Sverige finns det en överblick över hur Sverige arbetar med brottsförebyggande frågor (BRÅ 2018). BRÅ har dessutom lagt fram en modell för samverkan med tydliga riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas (BRÅ 2016), modellen kommer att redovisas i nästa kapitel. Den här uppsatsen kommer att utgå från BRÅ:s modell om samverkan och därefter undersöks det brottsförebyggande arbetet i Jönköping län. Uppsatsen skrivs i uppdrag av brottsförebyggande samordnaren i Jönköping län som hade en önskan om att undersöka arbetet på regional nivå. Jönköping län har ett samordnat brottsförebyggande arbete mellan tretton kommuner, dessa är fördelade i tre lokalpolisområden. Kunskapen som kommer fram i den här uppsatsen kommer att vara ett underlag för det brottsförebyggande arbete, inte enbart i Jönköping län utan också i Sverige. Informationen kommer att kunna användas i andra städer och länder som vill förbättra samverkan mellan kommunen, polisen och länsstyrelsen för att effektivisera det brottsförebyggande arbetet. Kunskapen kan också appliceras i den kriminologiska forskningen om brottsförebyggande åtgärder.

Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka brottsförebyggande samverkan mellan länsstyrelse, polis och kommun i Jönköping län under 2018 i relation till BRÅ:s samverkansmodell. Därefter syftar uppsatsen till att granska vilka åtgärder som bör implementeras för att öka brottsförebyggande samverkan. Studien ämnar även att tillföra kunskap om samverkan i brottsförebyggande arbete i Sverige då det är ett aktuellt fenomen som används i flera organisationer och myndigheter.

Frågeställning

- Hur arbetar Jönköping län med brottsförebyggande samverkan i förhållande till BRÅ:s samverkansmodell?
- Vilka främjande samt hindrande faktorer har länsstyrelsen, polis och kommun identifierat i deras samverkansprocess?

Avgränsningar och definitioner

Avgränsningen för den här uppsatsen kommer att vara samverkan mellan länsstyrelsen, polisen och kommunen i Jönköping län under 2018. Uppsatsen kommer inte beröra samverkan mellan andra aktörer och medborgare eller belysa kriminalstatistik eller specifika brottstyper. En annan avgränsning är att uppsatsen kommer att utgå från samverkansmodellen som är framtagen av brottsförebyggande rådet. Vidare kommer inte uppsatsen att genomföra jämförelser mellan olika tidsperioder.

Det finns ett par återkommande begrepp som bör definieras för att förstå kontexten i den här uppsatsen. Dessa är; samverkan, samordning, samarbete, brottsprevention och brottsförebyggande åtgärder.

Samverkan är en organisatorisk utförandeform att lösa problem eller uppgifter som aktören i frågan inte kan lösa på egen hand. Det handlar om struktur, styrning och enighet. Samverkan innebär samarbete mellan flera aktörer och uppnås genom gemensamt handlande för ett specifikt mål eller syfte (Socialstyrelsen 2013). Det finns kunskapsstöd som menar att samverkan som utförs i samband med ett systematiskt arbetssätt blir effektivt. Det finns även kunskapsstöd som syftar till att samverkan kan medföra en tydlig bild av målet och dess behov för de involverade aktörerna. Vilket i sin tur kan resultera i att behoven upptäcks tidigt och att insatser kan implementeras tidigt (a.a).

Samordning innebär att genom koordination skapa en större sammanhållen helhet genom att flera aktörer arbetar tillsammans. Samordning kan underlätta samarbetet och hjälpa organisationen att nå sina mål genom att samtliga anställda är medvetna om vilka mål som finns samt arbetar från samma utgångspunkt (KKR 2004:3). Detta gör samordning till en nödvändig komponent för organisationer. Om aktörerna har en bra överblick över organisation kan detta innebära att de korrekta prioriteringarna görs samt att resurserna kan fördelas resultatrikt (a.a). Samordning är särskilt viktig för offentliga organisationer då de i regel är multifunktionella vilket innebär att det inte fungerar att prioritera ett värde över ett annat (Christensen - Læg Reid 2005:217).

Brottsförebyggande arbete innebär att förebygga och förhindra kriminella handlingar. Brottsförebyggande arbete sker i samarbete mellan flera aktörer som till exempel polisen, kommuner och BRÅ. Målet med att arbeta på ett brottsförebyggande sätt är inte bara att minska brottslighet utan även att öka tryggheten i samhället (KKR 2004:3). Brottsförebyggande arbetet kan vara kortsiktiga åtgärder som att polisen befinner sig på vissa event för att förhindra brottsliga handlingar och även långsiktiga åtgärder som att socialtjänsten och kommunen samverkar för att minska förekomsten av en viss typ av brottslighet (a.a).

BAKGRUND

Detta kapitel innehåller information som benämner vad ett brottsförebyggande arbete är för något och även bakgrunden till samverkan inom brottsförebyggande åtgärder. Kapitlet innehåller också en presentation av Jönköping län för att förtydliga problembilden samt hur länet arbetar enligt brottsförebyggande samverkansmodellen.

Brottsförebyggande

Ett brottsförebyggande arbete går långt tillbaka i tiden, redan på 1800-talet präglades det om att förebygga sjukdomar i form av sociala problem (Sahlin 2008). Längre tillbaka i tiden var det yrkesverksamma inom polisen, fängelse och rättsväsendet som hade det övergripande ansvaret. På senare tid har arbetet fått större betydelse. Detta har inneburit nya strategier både i förebyggande syfte och att straffa enskilda som begår brott (Welsh & Farrington 2012). I dagens samhälle handlar arbetet om att minska brottsligheten och öka tryggheten (Sahlin, 2008; Welsh & Farrington 2012). Arbetet kan enligt Sahlin (2008) delas in i tre grupper beroende på hur tidigt problemet inträffar. Dessa är primär, sekundär och

tertiär prevention. Grupperna hänvisas till olika åtgärder eller målgrupper och kan även implementeras parallellt för att minska brottsligheten (Sahlin 2008).

Primär prevention är en prevention som tillämpas tidigt innan ett problem uppstår, det kan vara innan specifika individer eller problematiska situationer har identifierats. Det kan vara i form av individer som uppvisar riskfaktorer (Sahlin 2008). Riskfaktorer är faktorer som kan öka risken för ett kriminellt beteende och skyddsfaktorer är faktorer som minskar risken för ett kriminellt beteende (a.a). *Sekundär prevention* syftar till att förhindra upprepningar av att ett brott inträffar. Det riktas mot individer, specifika grupper eller områden.

Tertiär prevention är åtgärder som omsätts i praktiken där det finns synliga problem som till exempel mot en person som har begått en brottslig handling. En annan åtgärd är att genom situationell brottsprevention. Denna bygger på interventioner som motverkar förekomsten av brottsliga händelser (Welsh & Farrington 2012). Detta sker genom en reducering av tillfällena som ger brottsbenägna personer möjligheten att begå brott (a.a).

Welsh & Farrington (2012) anser också att brottsförebyggande arbetet återfinns på olika nivåer. Första bör arbetet handla om att motverka individen från att utveckla ett kriminellt beteende. Genom att personer som arbetar med dessa frågor har kännedom om risk- och skyddsfaktorer. Social brottsprevention är oftast förknippad med insatser som grundar sig risk- och skyddsfaktorer (Söderberg 2014:4). Riskfaktorer är faktorer som kan öka risken för ett kriminellt beteende och skyddsfaktorer är faktorer som minskar risken för ett kriminellt beteende (a.a).

Den här uppsatsen kommer att belysa samverkan mellan länsstyrelsen, polis och kommun, nedan framgår det vilken roll de olika aktörerna har i det brottsförebyggande arbete.

Länsstyrelsens roll

Regeringen publicerade en rapport år 2016 med syfte att upprätta en nationell plan för det brottspreventiva arbetet (Regeringskansliet 2016/17). Samma år utökade regeringen arbetet för brottsförebyggande frågor genom att utöka det ekonomiska stödet som senare bidrog till att länsstyrelsen fick en förstärkt roll. Länsstyrelsen fick i uppdrag att bedriva det brottspreventiva arbetet på regional nivå och lokal nivå. Bakgrunden till beslutet var att länsstyrelsen fungerar som en länk mellan lokal nivå och nationell nivå. Detta gav länsstyrelsen mandat att tillhandahålla att all information som kommer från BRÅ når fram till alla aktörer. I sitt arbete bör länsstyrelsen förbättra samverkan och erfarenhetsutbytet mellan olika aktörer. Länsstyrelsen ska också stödja kompetensutvecklingen och erhålla gemensamma utbildningsinsatser. De ska även bidra med förberedelser vid geografiska brottsfenomen. Slutningen skall länsstyrelsen årligen lämna in en rapport till BRÅ med beskrivningar om brottsförebyggande arbetet i hela länet (Regeringskansliet 2016/17).

Polisens roll

Polisens uppgift är att bidra till att brottsligheten minskar och öka tryggheten i samhället. För att polisen ska utföra sitt arbete ska de arbeta kunskapsbaserat och mot långsiktiga mål för att förebygga brott. Polisen ska även vara tillgänglig för medborgarna på lokal, regional och nationell nivå (Regeringskansliet 2016/17; BRÅ 2018:14). Medborgarlöftet som genomfördes 2015 har underlättat för polisen att samverka med andra aktörer och civilsamhället. Att utgå från den lokala problembilden har varit avgörande för arbetet. Den lokala problembilden ska vara en genomtänkt bild som är baserad på de problemområden som återfinns på lokal nivå. Polisen ska i sitt arbete bekämpa och förebygga dessa problem (Regeringskansliet 2016/17; BRÅ 2018:14).

Kommunens roll

Regeringsföreskrivelsen poängterar att kommunerna har goda förutsättningar att förebygga brott eftersom individerna befinner sig inom den kommunala verksamheten (Regeringskansliet 2016/17). Varje kommun ska ha ett lokalt brottsförebyggande råd och ha ett nära samarbete med polisen. Inom den kommunala verksamheten ska det också finnas en socialtjänst som har ytterst ansvar att ge stöd och hjälp till individer som är i behov av det. Socialtjänsten har också ansvar för barn och unga och ska arbeta successivt för att motverka att de far illa. Kommunen har andra ansvarsområden som till exempel krisberedskap och skydd mot olyckor. De ansvarar också för den fysiska miljön, tryggheten och hälsan inom kommunen (a.a).

Samverkan

I Sverige är samverkan inom det brottsförebyggande arbetet ett relativt nytt begrepp. Utvecklingen började år 1995 då regeringen gick ut med rapporten Trygghet mot brott – rollfördelning och samverkan (Justitiedepartementet 1995). Där framgår det att ett välfunnet polisiärt arbete är beroende av samverkan mellan olika aktörer som tillsammans arbetar mot ett gemensamt mål. Målet är att förebygga brott och öka tryggheten i samhället (a.a). Ett år senare trädde ett nytt program i kraft vid namnet Allas vårt ansvar, programmet syftade till att stärka och utveckla det brottsförebyggande arbetet i hela Sverige. Där framgick det att brottsförebyggande frågor är inte enbart frågor som berör rättsväsendet utan det är frågor och åtgärder som berörs av alla myndigheter som arbetar med brottsförebyggande frågor. Generellt sett ska aktörerna på det lokala planet förse kommunerna, organisationer, myndigheter och enskilda kontakter med information om brottsförebyggande arbetet. Detta baseras på att sprida kunskap om brottets orsaker och hur problemet bör förebyggas. Regeringen utsåg därför BRÅ som huvudman för att säkerställa att alla kommuner har kunskap om brottsförebyggande arbete och frågor (Justitiedepartementet 1996:59). Sammanfattningsvis har programmet fått en stor betydelse för arbetet kring brottsförebyggande frågor och bidragit till utökning av samverkan mellan polismyndigheten och kommunen (Regeringskansliet 2016/17). År 2001 beslutade regeringen att arbetet kring allas vårt ansvar skulle fortsätta då det ansågs att arbetet hade fått ett stort genombrott över hela landet. Samarbetet på lokal nivå hade bidragit till en hel del förändringar men samtidigt behövde arbetet breddas och förändras (Skr 2000/01:62).

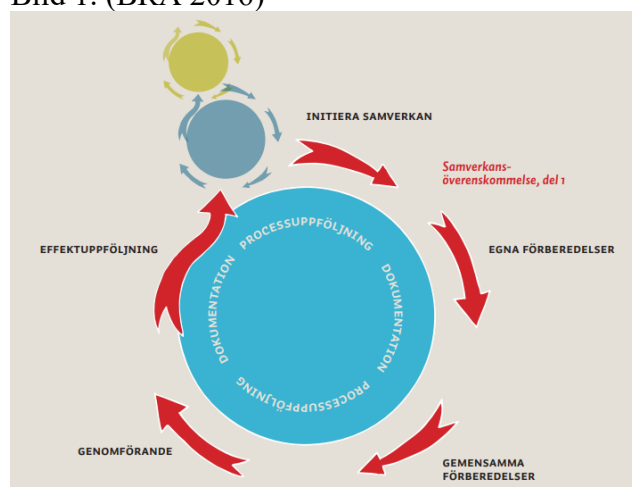
År 2010 gav BRÅ ut en rapport vars syfte var att beskriva hur samverkansprocessen skall bedrivas i praktiken och samtidigt innehöll det en

beskrivning kring varför det är viktigt för landets kommuner och poliser att ha ett samordnat brottsförebyggande arbete (BRÅ 2010). Bakgrunden till rapporten var att fyra kommuner: Arvidsjaur, Landskrona, Emmaboda och Västerås hade inlett samverkan mellan polismyndigheten och kommun under 2008 (a.a). Under de kommande åren utvärderades arbetet av brottsförebyggande rådet, landsting, Sveriges kommuner och polismyndigheten. Syftet blev att fördela kunskaper om samverkan samt belysa svårigheter som kan uppstå vid en samverkande arbetsmetod. Arbetet visade sig leda till en del möjligheter för de omnämnda kommunerna. Den största möjligheten var att arbetet gav kommunerna möjligheten att påverka varandra genom att förutse brister som kunde uppstå i de olika kommunerna. Genom att förutse brister kunde också kommunerna åtgärda problemen. De olika organisationerna fick bättre förståelse för varandras prioriteringar och åsikter, detta bidrog i sin tur till ett effektiviserat arbete där parterna kunde agera tillsammans vid akuta fall. Genomgående visade utvärderingen att samverkan ställer krav på att det finns en ledning som tar sitt ansvar och bedriver brottsförebyggande frågor men också ger stöd till organisationer och aktörer som är inblandade i arbetet (BRÅ 2010).

Brottsförebyggande rådets samverkansmodell

Det finns många modeller för hur samverkan ska bedrivas. De kommunerna som ligger till grund för den här uppsatsen använder sig av den modell som är framtaget av brottsförebyggande rådet (se bild 1). I rapporten beskrivs samverkan som en arbetsmetod där olika aktörer samordnar sina insatser för att tillsammans skapa ett gemensamt brottsförebyggande arbete (BRÅ 2016). Det handlar främst om att kommun och polis tillsammans tillför sina specifika resurser, kunskaper och kompetenser för att förebygga brott och skapa ett tryggare samhälle. Aktörerna ska gemensamt lägga fram tydliga insatser för att förebygga brott och även lägga fram information om hur arbetet med brottsoffer ska bedrivas. Förutsättningen är att samverkan ska bedrivas i samråd med de behoven och problem som finns på lokal nivå (a.a). Brottsförebyggande rådets samverkansmodell är den som ligger till grund för den här uppsatsen. Där igår fem steg som är initiera samverkan, egna förberedelser, gemensamma förberedelser, genomförande och effektuppföljning.

Bild 1. (BRÅ 2016)

Steg ett i processen är att initiera samverkan som innebär att kommun och polis lägger fram en plan på hur samarbetet ska genomföras och hur kommunikationen ska gå tillväga i det fortsatta arbetet. *Steg två* är den egna förberedelse som

handlar om att den egna organisationen klargör en lokal lägesbilden på hur brottsnivån och otryggheten är fördelad. Här gäller det också att organisationen ser över ekonomiska, organisatoriska och personliga förutsättningar som samverkan medför. *Steg tre* är att skapa gemensamma förberedelser som innebär att alla inblandade organisationer eller verksamheter lägger fram en gemensam lägesbild och tillsammans gör en analys av problemen och orsakerna bakom. Tillsammans lägger de fram en samverkansöverenskommelse som innehåller fokusområdena för arbetet och i vilken riktning arbetet ska gå. *Det fjärde steget* handlar om att skapa struktur med konkreta mål som ska följas upp. Även här upprättas en åtgärdsplan som är en beskrivning på vilka åtgärder som ska genomföras. I denna ska det framgå vem som ska genomföra vad, hur det ska genomföras och under vilken tidsperiod. I samma steg ingår också medborgarlöftet som innebär att upplysa medborgarna om vilka åtgärder som ska genomföras och när uppföljningen ska infalla. *Det sista steget* är effektuppföljning som handlar om att fortlöpande granska kvalitén på arbetet som har bedrivits och informera styrelsen om det pågående arbetet. Även om det finns flera steg i modellen är samverkan en pågående process och vikten läggs på att alla stegen följs för att lyckas med samarbetet (BRÅ 2016).

Jönköping län

Som tidigare nämnt i inledningen samverkar Jönköping länsstyrelse med polis och kommun. Det är sammanlagt 13 kommuner som ingår i samarbetet. Jönköping län består av tre lokalpolisområden, dessa är Högländet, Värnamo och Södra Vätterbygden. I varje lokalpolisområde återfinns det ett lokalt brottsförebyggande råd som sammanträder fyra gånger per år (Polismyndigheter 2016). Jönköping län inledde ett samverkat brottsförebyggande arbete i samråd med uppdraget från regeringen. I brottsförebyggande rådets första rapport om samverkan framgår det att samverkansprocessen bör utgå från den lokala problembilden (BRÅ 2010). Problembilden för samtliga kommuner som ingår i Jönköping län kommer därför att redovisas här nedan.

Värnamo

I Värnamo kommun går det brottsförebyggande arbetet ut på att förbättra metoder som motverka återfall i brott, förebygga brott och planera för ett tryggare samhälle. De arbetar med att höja kvalitén på skadegörelse rapporteringen i kommunens fastigheter. De arbetar också med drogförebyggande i föreningslivet och för att förbättra metoder för våld mot kvinnor (Värnamo 2019).

Jönköping

Jönköping kommun fokuserar på situationell brottsprevention genom att ha insatser med syftet att förebygga rekrytering till kriminella gäng. De vill även förebygga brottslighet som inträffar i stan, ett av problemen är klotter i stan. Genom att det ska finnas snabba saneringar vid händelse samt att kommunen har översyn av olaglig graffiti för att minimera problemet (Jönköping.se 2019).

Vetlanda och Nässjö

Vetlanda och Nässjö utför många praktiska insatser för att förebygga brottslighet, några exempel är att samla in och analysera data om brottsutvecklingen i kommunerna och arbetar dels mot att lösa problem som är akuta dels problem som behöver långsiktiga förändringar och mål (raddningstjänstens.com 2018). Kommunerna har även mål som de vill uppnå genom brottsförebyggande arbete,

dessa mål är bland annat att antalet självmord/självmordsförsök ska minska i jämförelse med 2012–2015, att antal fallolyckor hos personer som är äldre än 65 ska minska, att antal brott ska minska och att minska antal våldsamma situationer hos kommunala verksamheter (Högländets räddningstjänstförbund, Nässjö kommun & Vetlanda kommun 2016).

Tranås

I Tranås arbetar kommunen tillsammans med polis för att öka tryggheten, dessa aktörer har valt ut fyra brottstyper att fokusera på i det brottsförebyggande arbetet: våld i offentlig miljö, inbrott i bostad, trafikbrott samt alkohol och droger bland unga. Dessa fyra brottstyper har valt ut noggrant utifrån parternas gemensamma problembild. Tranås kommuns mål är att sänka ungdomars konsumtion av alkohol och droger, detta görs genom att informera ungdomar om effekter av alkohol och droger (Wilander & Ramsö 2017).

Aneby och Sävsjö kommun

Polisen arbetar tillsammans med kommunerna Aneby och Sävsjö valt att fokusera på att öka den polisiära tillgängligheten och servicen, minska bruket av narkotika genom att identifiera narkotikabruk hos invånarna i ung ålder samt implementera insatser mot bostadsinbrott genom att kartlägga brottsutsatta adresser och tider (Lokala medborgarlöften i Aneby 2018; Lokala medborgarlöften i Sävsjö 2018/2019)

Eksjö

Eksjö kommun och polisens arbete riktar sig till att öka tryggheten för invånarna genom att minska brottsligheten. Arbetet syftar även till att lindra konsekvenserna för personskador och ekonomiska förluster. För att öka tryggheten för invånarna i Eksjö kommun menar kommunen att ungdomskriminalitet med inriktning på alkohol, narkotika, dopning och tobak måste minska, även våld i offentlig miljö samt i nära relationer och inbrott måste minska för att kommunen ska nå sina mål (Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2016–2019).

Gislaved

Det brottsförebyggande arbetet i Gislaveds kommun handlar om att implementera åtgärder som minskar brott och ungdomar för att förhindra att dessa kommer in på en brottslig bana. Kommunen menar att göra detta genom samverkan mellan kommunen och andra myndigheter och exempel på deras brottsförebyggande projekt är grannsamverkan som går ut på att genom en ökad verksamhet samt ökat engagemang mellan grannarna öka tryggheten i samband med polisiärt stöd (Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2016–2019).¹

Vaggeryd

Kommunen Vaggeryd har valt att fokusera på att minska inbrott och våldsbejakande extremism samt öka tryggheten genom att bland annat arbeta med grannsamverkansprojektet. Kommunen menar att de ska nå sina mål genom att bland annat ha hög polisiär närvaro i Vaggeryd samt att jobba med polisiär synlighet på utsatta platser. För att uppnå sitt mål angående våldsbejakande extremism ska kommunen utbilda personal som möter personer i riskzonen för

¹ Handlingsplans för Gislaveds kommun (2018).

radikalisering, framför allt unga i deras vardag (Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2016–2019).

Gnosjö

Gnosjö har valt att tillsammans med polisen fokusera på att minska narkotikabrottslighet med i synnerlighet för invånarna i ung ålder och att öka tryggheten bland invånarna. För att minska narkotikabrottsligheten ska kommunens fältverksamhet implementera minst två insatser i syfte att minska droganvändning. Gnosjö kommun ska i samverkan med polisen öka den polisiära synligheten på stationsområden och centrum genom fotpatrullering. Kommunen kommer även att öka vaktbolagets tillgänglighet (Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2016–2019).

Habo och Mullsjö

Kommunerna Habo och Mullsjö riktar sitt brottsförebyggande arbete mot att minska trafikrelaterade brottslighet genom att bland annat ta upp trafiksäkerhet som ett ämne på sin temadag för årskurs 7, samverka med polisen på så sätt att polisen ska utföra trafikkontroller i uniformer för att öka synligheten. Polisen ska även öka kontroller mot mopeder, A-traktorer samt bilburna ungdomar. Slutligen kommer kommunen att undersöka möjligheterna för att sätta upp övervakningskameror i områden där trafikrelaterade brottslighet är överrepresenterad (Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2016–2019).

Brottsförebyggande rådets undersökning

Inför rapporten brottsförebyggande arbetet i Sverige genomförde brottsförebyggande rådet en enkätundersökning för att kartlägga det nationella brottsförebyggande arbetet (BRÅ 2018). Enkäten var riktad till personer i Sveriges kommuner och region som arbetar med brottsförebyggande frågor. Enkäten skickades därför ut till 13 respondenter i Jönköping län som arbetar med dessa frågor. Enkäten hade sammanlagt 39 frågor som där varje fråga hade olika svarsalternativ som de tillfrågade kunde välja mellan. Frågorna handlade främst om deras arbetssätt, allt från vilka de samarbetar med till kunskapsunderlag för deras arbete. Till den här studien har det valts ut 12 frågor som besvarade frågan om respondenterna arbetar enligt brottsförebyggande rådet samverkansmodell. Resultatet som kom fram från brottsförebyggande rådets undersökning kommer att användas som underlag för intervjufrågorna i denna studie. Utgångspunkten är att informationen används som ett komplement för den kvalitativa undersökningen som genomförs i den här studien.

Initiera samverkan

Att initiera samverkan handlar om att besluta om samverkan genom en samverkansöverenskommelse. Överenskommelser är utformade utefter att det har identifierats att det finns ett behov att inrätta ett samverkat arbetssätt (BRÅ 2016). Alla kommunerna som ingår i Jönköping län har undertecknat en samverkansöverenskommelse som är uppdelad mellan 3 lokalpolisområden. Resultatet från enkäten genomförd av brottsförebyggande rådet visar att alla respondenter från kommunens sida och polisen sida har undertecknat en samverkansöverenskommelse och ett medborgarlöfte. Detta stämmer överens med det som framgår i kommunernas handlingsplaner och medborgarlöften². Vidare ingår det i den här processen att förmedla vem som ansvar för att samverkan ska

² Medborgarlöfte för samtliga kommuner i Jönköping län.

träda i kraft (BRÅ 2016). I enkäten handlade en av frågorna om kommunen hade någon organiserad samverkansorganisation där majoriteten av både kommun och polis svarade att det finns en samverkansorganisation i deras kommun. Detta kan tolkas att samtliga aktörer har uppfyllt första steget i samverkansprocessen som är att initiera samverkan.

Egna förberedelser

I det här steget ingår att varje kommun ska lägga fram en lokal problembild eller lägesbild som är baserad på den lokala problemnivån som förekommer i kommunen. I det här steget ingår att kommun och polis ska utföra en egen kartläggning, samtidigt kan planen innehålla problem som är inte synliga utan också problem som är förutsedda (BRÅ 2016). Både kommunen och polisen fick i enkätundersökningen frågan om de har genomfört en kartläggning utifrån den lokala problembilden. Resultatet visade att 2 av de tillfrågade kommunpoliserna uppgav att de har genomfört en kartläggning. Gällande svaren från kommunanställda varierade. 2 personer svarade att de hade tagit fram en egen kartläggning och 4 personer svarade delvis. Det här resultatet tyder på att kommunerna inte har lyckats fullt ut att genomföra en egen kartläggning.

Gemensamma förberedelser

I den här fasen lägger polisen och kommunen samman deras respektive lägesbilder och ansvaret för att sammanställa detta ligger hos kommun samordnaren som ger order att en orsaksanalys blir framtagen (BRÅ 2016). BRÅ (2016) skriver att målet med det här steget är att ta fram en gemensam lägesbild och en orsaksanalys. Resultatet visade att 2 personer inom kommunpolisen svarade att de har tagit fram en gemensam lägesbild och 5 personer från kommunen svara att ja att de har tagit fram en gemensam lägesbild. Vidare när det gäller orsaksanalyser har kommunpoliser svarat att den har genomförts delvis. När det gäller svaren från kommunen har majoriteten svarat att en orsaksanalys har genomförts delvis. Detta tolkas att kraven uppfylls delvis i den här delen av samverkansprocessen.

Genomförande

Steget genomförande handlar främst om att lägga fram en åtgärdsplan där det framgår orsaker, åtgärd, operativa mål, när åtgärder ska implementeras, vem som ansvarar för vad och även en uppföljning av arbetet (BRÅ 2016). Vidare poängteras vikten av att arbeta kunskapsbaserat där BRÅ (2016) menar att det krävs en god kunskapsgrund för att lägga fram vilka åtgärder som behöver tillämpas. En av frågorna i enkäten berörde utbildningsnivå för samtliga respondenter. Resultatet indikerar att inom polisen har samtliga respondenter genomgått en utbildning inom brottsförebyggande arbetet, där majoriteten angav att det är brottsförebyggande rådets grundutbildning. Samtliga har dessutom angett att de är i behov av utbildning för att höja sina kunskaper inom brottsförebyggande åtgärder, där majoriteten menar att de behöver en fördjupad utbildning efter basutbildningen. Respondenterna från kommunen svarade 5 personer att de inte har genomfört någon utbildning inom brottsförebyggande arbetet. Dessutom svarade 7 personer att de behöver utbildning eller kunskaphöjande insatser. Majoriteten angav att de behöver antingen en påbyggnadsutbildning från brottsförebyggande rådet eller föreläsningar inom ämnet.

Uppföljning

Uppföljning beskrivs som ett steg som fortlöper under hela samverkansprocessen, det handlar om att dokumentera och sammanställa arbetet som har pågått (BRÅ 2016). Resultatet visar att 2 kommunpoliserna uppger att en uppföljning av arbetet har genomförts under det senaste året. Motsvarande 4 personer av anställda inom kommun som angav att de har gjort en uppföljning under det senaste året.

Sammanfattningsvis visar resultatet att respondenterna som svarade på enkäten följer några delar som beskrivs i BRÅ:s samverkansmodell. De två delar som inte har blivit uppfyllda är egen kartläggning och en orsaksanalys. Gällande den egna kartläggande är det främst kommunen som har misslyckats med att uppfylla det steget. Både egen kartläggning och orsaksanalys är två viktiga delar i modellen som är viktiga grundstenar för samverkansprocessen. I BRÅ:s (2016) rapport framgår det att en egen kartläggning lägger grunder för vilka problem som bör prioriteras och samtidigt som en orsaksanalys framhäver vilka bakomliggande faktorer som ligger bakom problemet.

TIDIGARE FORSKNING

I det här kapitlet presenteras tidigare forskning som ligger till grund för uppsatsens syfte och frågeställningar. Det finns en mängd forskning som berör samverkan inom olika myndigheter, organisationer och företag. Forskningen visar att samverkan är en komplex arbetsmetod som kan leda till ett effektiviserat arbetssätt när den fungerar. Den tidigare forskningen har kunnat visa förutsättningar för en fungerande samverkansprocessen.

Förutsättningar för brottsförebyggande samverkan

Möjligheter

Även om det framgår att det finns en hel del hinder för samverkan finns det många möjligheter med en lyckad samverkansprocess (Patel m.fl. 2012). Patel m.fl. (2012) har undersökt samverkan inom byggbranschen med en modell som de kallar för CoSpace collaborative Working model. I deras forskning argumenterade de kring att modellen kan vara användbar för andra enheter som finns utanför byggindustrin. De menar att all samverkan är oberoende av dess organisation eller myndighet, utan arbetet måste grunda sig under samma förutsättningar. Det handlar om att eftersträva goda kommunikationsvägar genom att den interna och externa kommunikationen sker i samma system. Detta ökar i sin tur möjligheterna för ett lyckat samarbete. Graan (2016) undersökte samverkan inom brottsförebyggande åtgärder för poliser, näringslivet och civilsamhället. Resultatet visade att polisen är begränsade i sitt arbete, där de är i behov av stöd från andra aktörer för att kontrollera brottsligheten. Därför introducerades programmet som innefattade samverkan mellan polis, civilsamhället, näringslivet och andra aktörer. Effekten av programmet visade stora framgångar där polisen fick ett delat ansvar kring brottsbekämpning. Graan (2016) menar att när arbetet involverar flera aktörer inom brottsbekämpning, möjliggör det en mångfaldig förståelse för orsakerna bakom brottsliga beteenden. En annan undersökning som genomfördes i ett utvecklingsland har kunnat identifiera att ett samverkat arbetssätt kan vara behjälpligt, följaktligen att alla parter komponerar sina informationskällor och finner gemensamma lösningar på de problem som kan uppkomma. Detta leder å

andra sidan till ett effektivare arbetssätt inom brottsförebyggande frågor (Mutongwizo m.fl. 2015).

Johansson (2014) har i sin undersökning med hjälp av kvalitativ fallstudie försökt närma samarbetet i brottsförebyggande frågor på regional nivå. Syftet för hennes undersökning var att öka kunskap om brottsförebyggande åtgärder i Sverige. Studien bestod utav intervjuer med poliser, lokala brottsförebyggande tjänstemän och nätverksgrupper. Nätverksgruppen (RegBRÅ) bestod av en grupp på 50 individer, dessa var bland annat från polisstyrelsen, politiker och studenter från Linköping universitet. Studien fann att alla 13 kommuner i Östergötland hade ett samverkat brottsförebyggande arbete med skola, socialtjänst och polis. Resultatet visade också att kommunerna hade ett fungerande samarbete med polisen där kommunfullmäktige bar på det yttersta ansvaret för brottsförebyggande åtgärder. Majoriteten av kommunerna hade undertecknat ett samverkansavtal vilket de upplevde som en stor vinst med ett fungerande samarbete. Vidare poängterade intervjupersoner att samarbete fungerade väl på grund av god kontakt och en god kemi med nätverksgruppen. De möjligheter för ett samverkat arbetssätt var att aktörerna var mer villiga att vidta åtgärder som de mot förmodan inte hade varit villiga att åtgärda (a.a). En annan möjlighet för samverkan är att det har visat förbättringar i brottsstatistiken men för att det ska vara möjligt är det angeläget att ha en chef eller samordnaren som fattar de rätta besluten (Choi & Choi 2012). Den största möjligheten för samverkan är att det ger parterna utrymme att ta itu med frågor som annars faller mellan stolarna. Att kunskaper och resurser kombineras ser Johansson (2014) som en vinst för brottsförebyggande åtgärder.

Åtgärder

I Australien har Sheperdson m.fl. (2014) med hjälp av fokusgrupper undersökt samverkan inom brottsförebyggande åtgärder. De har identifierat att det finns ett intresse för att stödja och påverka det lokala brottsförebyggande arbetet. Förutsättningarna för samverkan lägger stor vikt på ett lämpligt och effektivt stöd från samarbetspartner. Stödet kan komma från förvaltningen där det åligger resurser som är avsedda för att genomföra arbetet (a.a). I en undersökning genomförd med personer som arbetar med brottsförebyggande frågor framkom det att det finns tydliga skillnader på det språk som används inom olika organisationer och statliga myndigheter och att det finns skillnader mellan statlig nivå och lokal nivå. Där framhävs det olika strategier för att bekämpa brott. För att motverka den här utvecklingen är det viktigt att informationen som återfinns på statlig nivå konkretiseras på så sätt att det går att genomföra ett brottsförebyggande arbete på lokal nivå (Sheperdson m.fl. 2014). En annan åtgärd som kan genomföras för att förhindra oklarheter inom samarbetet är att personer som är experter inom det brottsförebyggande arbetet övervakar och utvärderar det pågående arbetet där det bör framgå resultat och konsekvenserna som arbetet har inneburit (Mutongwizo m.fl. 2015). Ett annat förhinder som har identifierats är att det är svårt att komma överens om vilka centrala problem som ska åtgärdas (a.a). Johansson (2014) identifierande att de hinder som uppstod i samverkansprocessen var mellan polis och socialtjänsten. Detta gällde att parterna saknade gemensamma arbetsförhållanden, där polisen ansåg att socialtjänsten var obeslutsam i beslut gällande ungdomar i riskzon. Detta innebar att aktörerna inte hade lyckats att komma överens om vilka åtgärder som skulle verkställas (a.a). Mutongwizo m.fl. (2015) poängterar vikten att vid planeringsfasen identifiera vilka åtgärder och uppgifter som föreligger i programmets fokusområde.

Forkbys (2018) utförde en studie som undersökte två projekt vid namn Young & Safe in Gothenburg (YSG) och Mobilizing Safety Work (MSW) där båda var placerade i Göteborg. Syftet med undersökningarna var att undersöka brottsprevention genom samverkan. Resultatet i denna studie identifierade några fungerande processer inom projektet, som till exempel att aktörerna hade haft gemensamma mål som de strävade efter. Vidare framkom även brister i projektet som gällde att aktörerna inte accepterar varandras oberoende roll i samverkan. Aktörerna upplevde även att samordnaren inte lyssnade på deras önskemål. Kostnadsfrågan är ett återkommande hinder för samverkan där det är viktigt vid projektets början beräkna eventuella kostnader som arbetet kommer att innebära (a.a). Problemet kan lösas genom att göra en bedömning om vilka resurser som behövs för att kunna täcka alla behov som samverkan kräver (Mutongwizo m.fl 2015; Johansson 2014).

Maktperspektiv

När det kommer till samverkan är det viktigt att belysa frågan om maktposition som kan se olika ut beroende på vilka myndigheter och organisationer som samverkar med varandra. Goris (2001) poängterar att maktskillnader mellan myndigheter inte bör förnekas utan att den ska hanteras med god planering och samordningsteknik. Enligt Kelman m fl. (2012) är det förslagsvis viktigt att bygga ett förtroende mellan deltagarna och att samarbetspartnerna samarbetar enligt deras önskan där utgångspunkten är att framkalla ett frivilligt samarbete. Detta skulle kunna motverka hierarkier som kan uppstå. En oberoende samordnare kan vara en viktig nyckelperson för att bygga upp strategier för arbetet, men en sådan person behöver utbildning inom grupparbete och hur laganda skapas inom arbetsgruppen (Forkby 2018).

Samverkansmodeller

Det finns många modeller som kan användas vid samverkan beroende på vilken målgrupp som arbetet är riktad mot. SSPF- är en modell som bygger på samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritidsgård (Söderberg 2016:2). Den här modellen har länge använts för att synliggöra barn och ungdomar som befinner sig i riskzonen för att hamna i kriminalitet eller missbruk (Söderberg 2016:2). SSPF har använts i flera kommuner i Sverige sedan den lanserades under andra halvan av 2000-talet. Modellen utgår från att de samverkande aktörerna samlas för att göra en bedömning och hitta lösningar för det aktuella problemet som har uppmärksammats hos den unga. Den här modellen har följaktligen ingen tydlig mall kring hur arbetet ska bedrivas. Utgångspunkten för modellen är att utgår från de problem som har uppmärksammats hos samtliga aktörer för att sedan göra en bedömning kring hur problemen ska reduceras (a.a).

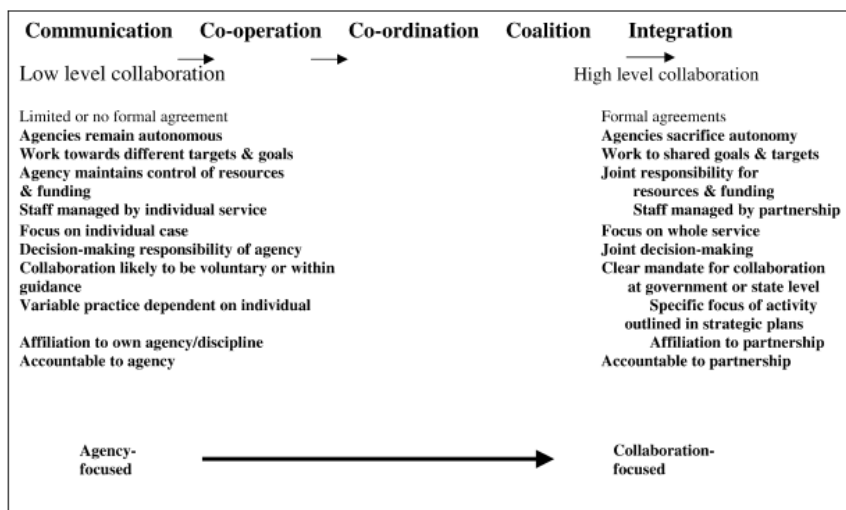
Kemshall & Ross (2000) undersökte 10 samverkansprojekt från West Midlands Probation Service inom behandlingsprogram. Forskarna ville undersöka samverkan inom behandlingsprogram för kriminella. Detta innefattade till exempel samhällstjänst, rådgivning för missbrukare och intagna på anstalten och deras familjer. Projektet samlade in material i form av intervjuer och fokusgrupper (Kemshall & Ross 2000). Projektet kunde verifiera en samverkansmodell som gynnar alla medverkande aktörer. Modellen kunde i början av projektet identifiera skillnader och likheter som finns hos aktörerna som ingår i en samverkansöverenskommelse. Genom att identifiera aktörernas olikheter varvs en grund för ett gemensamt arbetssätt där arbetet grundar sig i ett ömsesidigt ansvarstagande. För det nämnda projektet innebar det att aktörerna skapade ett

ömsesidigt engagemang där alla aktörer var engagerade i dem målen som eftersträvades. Modellen som Kemshall & Ross (2000) arbetade utefter innehåller fem byggstenar; *Appropriate*, *effektive*, *acceptability*, *equity* och *efficiency*. Inom dessa ingår det strategier för hur planeringen, utförandet och uppföljning ska tillämpas. Det första steget som är *appropriate* handlar främst om att identifiera syftet och behovet för samverkan, men också vilka åtgärder som finns att leverera, hur dessa ska levereras och till vem. Nästa steg är *effektive* som innebär ett framtagande av experter och erfarna individer hos de inblandade parterna. Det kan också innebära att identifiera rollfördelningen hos alla parter. Under genomförande stadiet ska parterna återvända till den här framtagna strategin och arbeta utefter rollerna som identifierades här. Det tredje steget är *acceptability* som innebär ett identifierande av målgruppen som kommer att ingå i samverkan samt vilka kommunikationsvägar som bör användas för att nå fram till målgruppen. Vidare vid genomförandet ska aktörerna leverera åtgärder i förhållande till behovet som finns hos målgruppen. Det fjärde steget kallas för *equity* som innebär att det utförs en rättvis och jämn fördelning av tillgångar och behandlingar i enlighet med den budgeten som finns att förhålla sig till. Det sista steget kallas för *efficiency* som handlar om framtagandet av realistiska mål som båda parter kan uppfylla. Här ingår också att identifiera insatser som kan tillämpas om inte det första målet uppfylls. Kemshall & Ross (2000) menar att modellen är utformad för att bedöma kvalitén över hela samverkansprocessen, samtidigt kan modellen också vara användbar för att identifiera olika intresseperspektiv. Kemshall & Ross (a.a) fann i deras studie att samverkansprocessen är beroende av finansiering av resurser för att kunna bibehålla den kvalitén av arbetet som efterfrågas. Därför är modellen en tillgång för att redan i förväg förespråka vilka resurser och ekonomiska förutsättningar som arbetet kräver på både kort sikt och lång sikt.

Horwath & Morrison (2007) har lagt fram en annan modell som framträder utgångspunkter för ett fungerande samverkat arbete. Modellen utgår från fem olika nivåer, dessa är kommunikation, samarbete, samordning, koalition och integration. *Kommunikation (communication)* beskrivs som den längsta nivå, detta innebär i grund och botten att de inblandade aktörerna kommunicerar med varandra om vilka personer som är i fokus för samverkan. *Samarbete (co-operation)* är nästa nivå, den första nivån av samverkan formuleras i det här steget. Nästa nivå är *samordning (co-ordination)*, här involveras fler aktörer från respektive organisation. Det fjärde steget är *koalition (coalition)* som innefattar gemensamma strukturer för arbetet, här undertecknas oftast avtal för samverkan. Det femte och högsta steget är *integration (integration)*, innebär att det finns ett formulerats avtal om samverkan. Detta betyder i större utsträckning att samverkan går före den egna organisationens intresse och att alla beslut som berör problemet fattas gemensamt (Horwath & Morrison 2007). Vidare finns det olika egenskaper som kan påverka den nya organisationen som har inrättat ett samverkansavtal. Dessa är framförallt mandat, ledarskap, delaktighet, gemensamma mål och strategiskplanering (a.a).

I tabellen nedan framgår det vilka förutsättningar inom den här modellen som kan vara främjande samt hindrade för samverkan. Det som kan vara hindrande är framförallt att den egna organisationen arbetar mot de mål som finns inom organisationen istället för att arbeta med de nya framtagna målen som ska bedrivas tillsammans.

Table 1
The features of collaborative endeavors

Collaborative public management (CPM) är en utformad modell för att hantera utmaningar och begränsningar inom samverkansprocessen (Geddes 2012). Modellen underlättar samarbete genom att lösa problem som kan uppstå inom ett gränsöverskridande samarbete. Geddes (2012) menar att CPM utmanar samarbetspartnerna att tänka utanför ramen och stärker det gemensamma bandet för att skapa ett effektivare samarbete. Detta utgörs genom att chefen skapar en tydlig struktur över samarbetet där denna utnyttjar kunskaper och resurser hos de olika aktörerna för att skapa en samarbetsvillig arbetsgrupp. Geddes (2012) undersökning har sin utgångspunkt i att undersöka brottsförebyggande samverkan ur ett chefsperspektiv med vikten kring vad en chef kan göra för att underlätta samverkansprocessen. Genom fallstudie, djupintervjuer och observationer med aktörer från bland annat polis, primärvården och domstolen har studien kunnat närma sig den aktuella frågan. Resultatet visade att chefen har en viktig roll gällande samverkan, allt eftersom det är chefen som tilldelar resurserna och förutsätter att dessa är jämnt fördelade mellan alla samverkande aktörer. Vidare visade resultatet att det krävs ett engagemang från alla hållpunkter för att kunna upprätthålla en god samverkansprocess (a.a).

Kunskapsbaserat arbetssätt

Wikström & Torstensson (1997) har länge forskat kring samverkan och menar att majoriteten av personer som bedriver ett gemensamt brottsförebyggande arbete har inte en gemensam kunskapsgrund. Arbetet som genomförs behöver vara evidensbaserat:

Best practice in crime prevention may be defined as when policy and practice deals with the problem based on the best available knowledge about the causes of crime and the best available evidence about the effectiveness of interventions (Wikström 2007, s. 61).

Wikström (2007) menar att personer som arbetar med brottsprevention ska ha kännedom om brottets orsaker samt aktuell forskning om interventioner. Vidare betonar Wikström (2007) att beslutsfattarna misslyckas att arbeta kunskapsbaserat när de lägger fram eller genomför en policy för brottsprevention. Wikström (2007) menar att kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete baseras på kunskap om brottets omfattning, uppbyggnad och progression för att kunna utföra analyser

av de bakomliggande orsakerna till brottet. De åtgärder som utförts för att förebygga brottet bör vara beprövade och/eller utvärderade (a.a)

För att få ett fungerande samarbete är det viktigt att kommunikationen fungerar (Wikström & Torstensson 1997). För att utvidga en fungerande kommunikation bör myndigheter och berörda aktörer ha en gemensam uppfattning om vilka som är de viktigaste faktorerna som påverkar brottsligheten, en beskrivning av lokala problembilderna och en strategi kring brottsprevention. Vidare bör strategin innehålla klart definierade mål, sociala och situationella inriktade åtgärder och åtgärdsprogram, kvalificerade utbildningsinsatser, kartläggning och evidensbaserad kompetens (Wikström & Torstensson 1997).

Johansson (2014) fann i sin forskning att utbildning är en viktig fråga i brottsförebyggande åtgärder, forskaren identifierade att aktörernas utbildningsnivå var varierade. Enligt Johansson (2004) krävs det en omfattande långsiktig strategi för hur samverkan skulle kunna öka kunskapsnivån inom brottsprevention.

METOD

Det finns två metoder att utnämna när det kommer till forskning, antingen bestämmer sig forskaren för en kvantitativ eller en kvalitativ metod, en kombination mellan dessa två metoder kan också förekomma (Bryman 2011). För den här uppsatsen har det funnits en ambition att eftersträva ett bredare perspektiv kring samverkansprocessen i Jönköping län. Det kvantitativa materialet som Brottsförebyggande rådet har tillhandahållit bygger på en kvantitativ enkätundersökning och saknar därför utrymme för en bredare förståelse för hur respondenterna upplever samverkansprocessen. En kvantitativ metod är också begränsad på så sätt att den saknar utrymme att ställa följdfrågor. För att kunna besvara uppsatsen frågeställningar har en kvalitativ metod därför kommit till användning. Anledningen till att ett kvalitativt tillvägagångssätt har använts beror på att uppsatsen söker en djupare förståelse för samverkan mellan de olika aktörerna i Jönköping län. Vilket är användbart då uppsatsen undersöker respondenternas upplevelser av samverkan. Kvalitativa studier är användbara när kunskapsområdet är begränsat och forskaren vill få en djupare förståelse för individernas upplevelser och erfarenheter (Malterud, 2014). Detta är vad denna uppsats avser att göra.

Malterud (2014) skriver att syftet med kvalitativ metod är att skapa förståelse för ett fenomen istället för att endast förklara fenomenet. Därför har semistrukturerade intervjuer genomförts för att skapa en djupgående förståelse för samverkansprocessen i Jönköping län. Denna studie har sitt syfte i att belysa erfarenheter och upplevelser kring samverkan inom brottsförebygging i Jönköping län, på så sätt är kvalitativ metod den mest lämpande metoden.

Material

Kvalitativa semistrukturerade intervjuer har använts för att besvara frågan som undersöks vilket innebär att intervjuaren kunde bestämma vilka frågor som skulle ställas. Semistrukturerade intervjuer medför bland annat att det utvalda ämnet diskuteras samtidigt som det ger respondenten utrymme att kunna uttrycka sig fritt (Bryman, 2011). I denna studie var det viktigt att respondenterna kände sig obegränsade när de berättade om sina egna upplevelser kring samverkan för att få

en realistisk bild av respondentens erfarenheter och upplevelser. Frågorna som framkom i intervjuerna var uthämtade från Brottsförebyggande rådets enkätundersökning. Anledningen till att frågorna hämtades från enkätundersökning beror på att det fanns en ambition att jämföra svaren och därför komma närmare verkligheten som beskrivs. Intervjufrågorna var utformade utefter att det skulle finnas utrymme för intervjupersonen att vidareutveckla sina svar och utforma svaret utefter sina erfarenheter.

Eftersom materialet från Brottsförebyggande rådet innehöll närmare 40 frågor med svarsalternativ som hade allt från 3 till 10 olika alternativ var det viktigt att noggrant välja ut frågorna som skulle besvara uppsatsen frågeställningar. Första steget för den här processen var att läsa igenom alla frågor som fanns i enkätundersökningen. Nästa steg var att utforma teman till en intervjuguide. Teman som utformades var arbetsuppgifter, utbildning inom brottsförebyggande arbetet och samverkande aktörer. Det sista temat som blev möjligheter och begränsningar valdes ut separat för att kunna besvara studiens andra frågeställning. Vid genomförandet av intervjuerna ställdes följdfrågor för att få ett vidareutvecklat svar från respondenten.

Urval

För att komma i kontakt med intervjupersoner har ett målinriktat urval använts. Malterud (2014) beskriver att ett målinriktat urval kan ge större förutsättningar då forskaren söker efter betydelsefull kunskap. Respondenterna valdes ut på ett strategiskt sätt vilket var att de personer som var mest lämpliga för undersöknings syfte har blivit utvalda för att delta i undersökningen. Eftersom syftet var att öka förståelsen för brottsförebyggande samverkansprocessen i Jönköping län var det angeläget att välja ut respondenter som arbetar med dessa frågor i Jönköping län. Ambitionen var till en början att efterlysa respondenter som hade besvarat Brottsförebyggande rådets enkätundersökning, men eftersom sekretessen kom i vägen var det en svårt att intervjua exakt samma personer. Kontaktpersonen kontaktades för att finna personer som har erfarenheter av brottsförebyggande samverkan i Jönköping län och sedan valde forskarna tillsammans med kontaktpersonen ut vilka som skulle delta i studien. Då forskarna använde sig utav målinriktat urval valdes de respondenterna som har störst erfarenhet av brottsförebyggande samverkan samt arbetade för olika aktörer, för att ge en större bild av hur verkligheten ser ut.

Kontaktpersonen är samordnaren för brottsförebyggande arbete i Jönköping län. Kontaktpersonen arbetar för länsstyrelsen och hennes roll är att bland annat kommunicera med kommun och polis för att förstå hur dem jobbar och kunna stötta dem i rätt riktning utifrån vad det brottsförebyggande rådet samt forskning rekommenderar. Kontaktpersonen utvecklar också styrdokument tillsammans med polis och kommun och genomför olika utbildningar om brottsförebyggning med aktörerna.

Urvalet bestod därför av tre personer, en samordnare för brottsförebyggande arbetet i hela Jönköping län, en kommunpolis och en kommunanställd som arbetar som säkerhetssamordnare. Som tidigare nämnt i inledningen består hela Jönköping län av 13 kommuner och dessa är uppdelade i 3 lokalpolisområden. Intervjupersonerna som valdes ut ansvarar för olika Lokalpolisområde och dessa personer ansågs därför kunna ge en bild av samverkansprocessen som i länet.

Respondenterna som intervjuades kontaktades via mailadress av kontaktpersonen med förfrågan om de vill delta i denna studie.

Genomförande

Samtliga intervjuer genomfördes via telefon av samma intervjuare där varje intervju tog ca 20–25 minuter. Intervjuerna genomfördes på förmiddagen under respondenternas arbetstid.

Intervjuaren startade intervjun genom att beskriva intervjuens syfte och informera respondenterna om deras frivilliga deltagande och hur informationen kommer att behandlas. Respondenterna blev därefter tillfrågade om de samtyckte till att fortsätta sitt deltagande, samtliga som tillfrågades tackade ja till deltagandet. Respondenterna fick också godkänna om intervjun fick spelas in. Samtycket för deltagande i dessa studien skedde därför muntligt via telefon. Vid genomförandet av intervjuerna var det en person som intervjuade och den andra personen var passiv. Att vara passiv innebar att personen gjorde sig obemärkt under hela tiden intervjuaren samtalande med respondenten. Att inte två personer medverka som intervjuare samtidigt innebar att intervjupersonen kunde känna sig mer avslappnad och bekväm under den pågående intervjun. Personen som var passiv spelade också in intervjuerna. Att alla intervjuer spelades in var avgörande då intervjuaren kunde lyssna och fokusera på det som framkom under intervjun. Detta gjorde också att intervjun kunde flyta på som ett vanligt samtal. Intervjuaren ställde även följdfrågor under intervjun. Detta menar Alvehus (2013) är förmånligt då följdfrågor kan få respondenten att fortsätta prata. Följdfrågorna ställdes både när intervjuaren ville att respondenten skulle förtydliga något den hade sagt men även när intervjuaren ville att respondenten skulle vidareutveckla något.

Intervjuaren pausade även i några sekunder efter att respondenten hade pratat klart då Alvehus (2013) menar att detta kan medföra att respondenterna får tid att reflektera kring den tidigare ställda frågan.

Transkribering

Transkribering skedde i form av att skribenterna för den här studien lyssnade och omvandlade de inspelade intervjuerna till text. För att kunna återberätta varje intervju precis pausades inspelningen efter varje mening för att sedan överföra det som framkom med exakta ord. Malterud (2014) skriver att transkribering utförs genom att intervjuaren överför den muntliga intervjun till en skriftlig konversation. Målet med transkription är att betoningen ska skildra den ursprungliga källan noggrant (Bryman 2011). Alla intervjuer skrevs in i ett Word-dokument med frågan och svaret. Detta var första processen innan materialet analyserades.

Förförståelse

Innan den här uppsatsen går in på hur materialet analyserades är det viktigt att belysa begreppet förförståelse. Det är begrepp som förekommer inom hermeneutik och handlar framför allt om förståelse som forskaren bär med sig innan hen ska analysera sitt material. Malterud (2014) menar att forskarens förförståelse kan påverka resultatet på så vis att forskaren tillsätter sina egna värderingar och erfarenheter. Det är viktigt att dessa skiljs åt för att skapa ett tillförlitligt resultat (a.a). För att bevara objektiviteten har studiens skribenter skrivit ner sina tankar och funderingar angående det förväntade resultatet. Det förväntade resultatet var att respondenternas utsagor skulle innehålla information

om hur samverkan går till i Jönköping län, att det kan finnas förutsättningar som gör att samverkan fungerar eller inte. Förväntningar på resultatet var uppbyggt från resultatet från Brottsförebyggande rådets enkätundersökning och därför förväntades ett liknande resultat. För att det inte skulle resultera i ett snedvridet resultat var det viktigt att denna studies författare sköt ifrån sig sina förväntningar och analyserade materialet på ett objektivt sätt. Det var också viktigt att se över det förväntade resultatet som kontaktpersonen hade på materialet.

Analys

För att analysera materialet har en textanalys genomförts. Materialet har analyserats i fyra olika steg. Första steget och andra steget var att söka efter meningsbärande och kondenserade meningsenheter. Detta medför att texten behåller sitt innehåll och sin mening samtidigt som den blir lätthanterlig (Malterud 2014). Texten har konkretiserats ytterligare i ett steg för att sedan hitta olika kategorier. Sammanlagt var det fyra kategorier som identifierades och inom dessa förekommer också underkategorier. Tabell 2 nedan redovisar analysprocessen.

Helhetsintryck

Första steget kallas för helhetsintryck och syftar till att bekanta sig med materialet (Malterud 2014). Efter att samtliga intervjuer transkriberades lästes dem noggrant igenom flera gånger för att bekanta sig med materialet i syfte att kunna finna teman som representerar respondenternas upplevelser eller åsikter. Malterud (2014) skriver vidare att det är viktigt i den här fasen att forskaren lägger ifrån sig sin förförståelse och sina teoretiska referensramar eftersom det är respondenternas åsikter som ska uppmärksammas. För att motverka detta antecknades förförståelse för att kunna urskilja det från vad texten ville berätta. De teman eller kategorier som identifierades i den här fasen var; utbildning, samverkande aktörer, begränsningar och möjligheter.

Meningsbärande enheter

Den här fasen innebär att sortera ut beskrivningar som kan tänkas beskriva eller besvara frågeställningen. Malterud (2014) menar att texten ska läsas igenom noggrant för att sedan kunna identifiera meningsbärande enheter. Dessa enheter kan bestå av både korta och långa meningar, men utgångspunkten är att sortera ut enheterna i olika teman. Författarna för den här studien läste igenom texten var för sig för att sedan sammanställa de meningsbärande enheterna tillsammans. I den här fasen bytets tema samverkande aktörer ut mot samverkan i praktiken, då författarna kom överens att det temat beskriv informationen bättre.

Kondenserade enheter

Den här fasen beskrivs som att de meningsbärande enheterna formuleras om till koder. Detta genomförs för att bryta ner materialet så att det blir lättillgängligt men fortfarande behåller sin mening (Malterud 2014). I den här fasen har författarna valt att systematisera den utvalda delen av texten som gallrades ut i förra steget, för att på sått skapa koder för varje enhet.

Rekontextualisering

Sista steget var att sammanfatta och verifiera validiteten ifrån sammanhanget som texten hämtades ifrån, vilket Malterud (2014) kallar för rekontextualisering. I den här fasen gjordes en jämförelse kring det studien hade kommit fram till i

jämförelse med vad respondenterna hade svarat på frågorna. Det gjordes av respekt för intervjupersonerna som deltog men även för att öka validiteten för den här uppsatsen. I resultatet redovisas de citat som har valts ut för att besvara frågeställningarna för den här studien. Malterud (2014) menar att rekontextualisering syftar till att minska feltolkning då forskarna validerar tolkningarna med kontexten vilket förminskar fel tolkningar av intervjuerna.

Tabell 2. Exempel på analysprocess

Meningsbärande enheter	Kondenserad meningsenhet	Kod	Kategori
2# Vi har tillsammans med kommunerna 4 ggr om året och tillsammans med kommunpoliserna också men kommunpoliserna träffar jag oftare än kommunerna.	Regelbundna träffar, oftare med kommunpoliserna	Mer samverkan med kommunpoliserna	Samverkan i praktiken
Inte specifikt, jag pluggade ju säkerhet generellt och i stort sett risksäkerhet och där ingick ju lite grann. Vissa högskolepoäng var om brottsförebyggande då men inte mycket mer än så. Resten är självlärd och utbildningar jag har gått via jobbet då.	Pluggade säkerhet och vissa högskolepoäng om brottsförebyggande, självlärd	Lite utbildning inom brottsförebyggande	Utbildning och erfarenhet
Och kanske man säga det är ett önskemål att kommunerna skulle åtminstone alla kommuner skulle en tjänst som jobbade med de frågor... kanske inte alltid på heltid men i alla fall så att vi kan ha ett större gemensamt ansvar	Önskemål om att kommuner har en heltidstjänst inom brottsförebyggande frågor	Mer tid åt brottsförebyggande frågor	Resurser och tidsbrist

Forskningsetiska principer

Syftet med de forskningsetiska principerna är att skapa normer mellan forskare och respondenten. Det finns fyra forskningsetiska principer som en forskare måste förhålla sig till dessa är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet 2004). Den här uppsatsen har gjort ett övervägande gällande samtliga.

Informationskravet handlar om att informera respondenterna om vad deras uppgift/deltagande är i studien samt vilka villkor som finns angående deras deltagande. Respondenterna måste få information om att deras deltagande är

frivillig samt att dem har rätt att avsluta sitt medverkande när dem vill (Vetenskapsrådet 2004). Respondenterna som deltog i telefonintervjuer har blivit informerade om deras deltagande och om hur informationen kommer att nyttjas. Samtliga blev tillfrågade av uppdragsgivare om deras deltagande och i början av samtliga intervjuer informerades personerna igen om vad informationen kommer att användas till. Kort sagt inleddes varje intervju med en kort beskrivning av varför vi utför intervjuerna och hur deras svar kommer att behandlas. Det andra kravet är *samtyckeskravet* som innebär att forskarna måste ha respondenternas samtycke. Om respondenten är under 15 år måste även samtycket inhämtas från respondentens vårdnadshavare. Om forskarna använder sig utav uppgifter som är uthämtade från befintliga myndighetsregister, ska informationen inte lämnas ut till utomstående (Vetenskapsrådet 2004). Respondenterna som deltog i denna studie var alla över 15 år vilket gjorde att samtliga kunde samtycka om deras deltagande. Samtycket skedde muntligt där intervjupersoner blev tillfrågade av intervjuaren om de samtycker till att delta i denna studie samt om de samtyckte till att spela in intervjuerna. Intervjuerna spelades in för att kunna underlätta transkriberingen (Bryman 2018). Det tredje kravet som ska uppfyllas är *konfidentialitetskravet*, detta handlar om frågor som berör offentlighet och sekretess samt att skydda respondenternas integritet. Detta innebär att respondenternas personuppgifter ska behandlas med konfidentialitet och att personer som är obehöriga inte ska få tillgång till materialet (Vetenskapsrådet 2004). Då denna studie är ett uppdrag som kommer att användas vidare i brottsförebyggande syfte i Jönköping län är det viktigt att uppfylla konfidentialitetskravet. I denna studie kommer inte namn på respondenterna att lämnas ut och även resultatet kommer att redovisas som en helhet istället för individbaserat, i syfte med att skydda respondenternas integritet. Informationen som har kommit fram har behandlats med försiktighet för att skydda deltagarna. Då det finns en risk att individernas identitet kan spåras har det varit grundläggande att redovisa resultatet ur dess natur och förhålla sig objektiv i sakfrågan. Kontaktpersonen har valt att framföra sin bild och åsikter kring samverkan i Jönköping län. Studiens författare har inte sett detta som en risk men tagit hänsyn till vetenskapsrådets codex som menar att värdet av det förväntade kunskapsstillskottet väger mer än de eventuella konsekvenserna för de berörda (a a). Det sista kravet är *nyttjandekravet* som innebär att forskarna endast får använda den insamlade data till forskningsändamål. Uppgifterna som har samlats in får inte användas för kommersiellt syfte eller annat bruk som inte är vetenskapligt (Vetenskapsrådet 2004). Resultatet för denna studie kommer endast att användas i uppsatssyfte och all insamlade material kommer att raderas när uppsatsen har blivit godkänd.

RESULTAT

I det här kapitlet redovisas resultatet från intervjuerna för att besvara frågan hur respondenterna arbetar enligt brottsförebyggande rådets samverkansmodell och för att belysa vilka förutsättningar samt begränsningar som intervjupersonerna har identifierat i deras arbetssätt. Resultat redovisad utifrån teman/kategorier som identifierades vid analysen av materialet och det förekommer underkategorier för att förtydliga resultatet. Nedan presenteras resultatet från intervjuerna i detalj med hjälp av teman som identifierades vid analysen. Dessa teman är: *utbildning inom brottsförebyggande arbete, arbetet och samverkan i Jönköping, möjligheter och begränsningar*.

Utbildning inom brottsförebyggande arbetet

Inledningsvis framgick det att det är viktigt att arbeta kunskapsbaserat gällande arbetet med brottsförebyggande frågor. Därför var det viktigt att lokalisera vilken kunskapsbas som aktörerna besitter. Resultatet visade att utbildningsnivån är varierande mellan de olika aktörerna. En tillfrågade har angivit att hen inte har gått en specifik utbildning inom brottsförebyggande arbetet. Personen beskriver att hen har utbildat sig inom säkerhet; *”jag pluggade ju säkerhet generellt och i stort sett risksäkerhet”*.

”Vissa högskolepoäng var om brottsförebyggande då men inte mycket mer än så. Resten är självlärt och utbildningar jag har gått via jobbet då”.

Andra beskriver att de har gått en utbildning om brottsförebyggande arbetet på universitetsnivå. Vidare poängterar personerna att alla kommunpoliserna ska ha gått den utbildningen.

”Finns en sådan utbildning jag var på i Örebro, den handlade om brottsförebyggande arbete. Det var i Örebro universitet. Jag tror att alla kommunpoliserna ska ha gått den”.

Generellt sett uppger intervjupersonerna att de har erfarenhet av brottsförebyggande arbete sedan tidigare men även att har arbetat med brottsförebyggande frågor under en längre tidsperiod.

Arbetet och samverkan i Jönköping län

För att kunna reflektera över om aktörernas arbete kretsar kring BRÅ:s samverkansmodell är det viktigt att belysa hur aktörerna beskriver deras arbetsuppgifter sinsemellan. Som tidigare nämnt har aktörerna som arbetar med brottsförebyggande frågorna i Jönköping län uppgett att de till viss del uppfyller BRÅ:s samverkansmodell. Samtliga personer som intervjuades uttryckte att arbetsuppgifterna är fördelade beroende på vilken position personen befinner sig i inom arbetsfältet. Någon inom kommunen beskriver sina arbetsuppgifter som strategiska, där den största delen av arbetet utgår ifrån att skriva medborgarlöften och samverkansavtal samt att ha en nära kontaktrelation med kommunpoliserna. Det finns också en person som är anställd för att hålla i möten för den lokala arbetsgruppen. Möten inträffar ungefär en gång per månad och handlar främst om att skriva överenskommelser. Kommunpolisens arbetsuppgifter är varierande där det handlar främst om att ha kontakt med säkerhetssamordnaren om diverse brottsförebyggande frågor, sedan kringgår arbetet till stor del åt att arbeta med medborgarlöften och handlingsplaner under de planerade möten som inträffar gemensamt. För brottsförebyggande samordnaren skiljer sig arbetsuppgifterna åt mellan polis och kommun. Samordnaren har ett varierande arbete där det handlar främst om att lokalisera och stödja andra aktörer med frågor och problem som uppstår.

”[...]handlingsplan med polis så kan jag hjälpa till och vara processtöd till dem och att oftast är det ju någon handläggare som kanske aldrig har gjort arbetet då blir resultatet bättre[.]”.

Utöver det utgår samordnaren från de behov som finns både lokalt och i hela Jönköping län. Arbetet handlar också om att utveckla den analytiska förmågan hos polis och kommun som ett underlag för deras styrdokument. Mycket handlar också om att erbjuda olika nätverksträffar där hen kan identifiera olika samarbeten och erfarenhetsutbyten. Målet är att de behov som kommer fram synliggörs för

länets brottsförebyggande verksamheter. Intervjupersonerna poängterar att samordnaren under detta år har lagt fokus på att samordna mellan kommun och polis. Vidare finns det en förhoppning om att inom en snar framtid kunna inkludera andra aktörer som till exempel näringslivet och närsamhället.

Intervjupersoner berättar att Jönköping län är uppdelad i fyra olika lokalpolisområden där varje lokalpolisområde har en lokalpolischef och i varje kommun finns det ett kommunalt brottsförebyggande råd som sköter brottsförebyggande frågor. I hela länet finns det en brottsförebyggande samordnare, vars uppgift är att samordna det brottsförebyggande arbetet för hela länet. Arbetet grundar sig i samverkan som sker på olika håll, mellan polis, kommun och brottsförebyggande samordnaren men också mellan näringslivet. Intervjupersonerna uttryckte att det finns ett samverkansavtal som syftar till att brottsförebyggande samverkan sker mellan polis och kommun. Arbetet utgår från de behoven som finns i hela länet, men samtidigt ska arbetet också utgå från den förordningen som brottsförebyggande arbete ska styras utefter. Ett behov skulle kunna vara att någon större händelse inträffar som medför att aktörerna behöver samverka på plats för att lösa problematiken. För att kunna utföra arbetet på ett korrekt eller adekvat sätt menar intervjupersoner att det krävs en kartläggning för att kunna förutse vad som efterfrågas i länet. Vidare beskriver intervjupersoner det krävs en mycket nära kontakt med samtliga aktörer (polisen, länsstyrelsen och kommunen) för att kunna utfärda handlingsplanen och medborgarlöften. Intervjupersonerna beskriver att medborgarlöftet revideras varje år och att det är ett löfte som medborgarna har fått och därför är medborgarlöften viktigare att följa upp framför handlingsplanerna.

Resultat

Resultatet från den ovan nämnda kartläggningen kommer fram till alla inom länet som arbetar med brottsförebyggande frågor. Samordnaren har en nära kontakt med polis och kommun för att kunna lokalisera vilken hjälp och stöd de behöver i deras arbete. Detta görs i form av att samordnaren stöttar kommun och polis med den senaste forskningen och rekommendationer som finns inom fältet. Arbetet från samordnarens sida går ständigt ut på att utveckla kommunens och polisens analytiska förmåga för att de ska kunna lösa de problem som uppstår på lokal nivå. Detta informationsutbyte sker under gemensamma nätverksträffar och även under utbildningstillfälle. Nätverksträffar är ordnade fyra gånger per år, men under intervjuerna framgick det att sammanträden mellan kommun och polisen inträffar oftare. De har regelbundna möten en gång i månaden, beroende på om behovet finns. När det kommer till utbildningstillfälle händer det oftast att aktörerna kombinerar dessa med att framföra en diskussion om lokala problem för att senare kunna hitta gemensamma lösningar på problemen. Intervjupersonerna samverkar med andra aktörer som arbetar med brottsförebyggning, dessa är till exempel privatpersoner som äger butiker i centrum och fritidsgårdar. Det som skiljer sig åt är vilka frågor de samverkar kring. Kommun och polis uppger båda att de samverkar med varandra och samordnaren uppger att hen samverkar med polis och kommun. Samordnare poängterar att de har fyra möten om året tillsammans med kommunerna och poliserna. Det är under nätverksträffar som samordnaren försöker att kombinera dessa med samverkan där hen säger till att kommunerna och poliserna diskuterar lokala problem. Kommunpolisen beskriver att de har kontinuerlig kontakt med kommunens säkerhetssamordnare. Det är

främst poliserna som ansvarar för att samverkan upprätthålls. I de kommuner som ha handlingsplaner finns det ett mer delat ansvar mellan polis och kommun.

”handlingsplanerna har inte alltid följt upp på det sättet man hade önskat [...]vissa fall har det kanske varit lite mer en pappersprodukt.”

I citatet ovan poängterar en av intervjupersonerna att det finns ett missnöje med att handlingsplanerna inte följs upp som de ska. Hen uppger också under intervjun att prioriteringen för poliserna är att följa upp medborgarlöften för där har medborgarna blivit utlovade att polisen kommer att ta itu med de problemen som medborgarna själva upplever som problem.

Möjligheter

I aktörernas utsagor förekom det en del möjligheter som de hade identifierat i deras arbete som brottsförebyggare. En intervjuperson kunde se möjligheten i att aktörerna som samverkar tillsammans är alla engagerade i brottsförebyggande arbetet och detta ger polisen, länsstyrelsen och kommunen chansen att kunna utveckla vidare arbetet med även andra aktörer som arbetar med brottsförebyggande frågor. En annan poängterar att ett bra samarbete leder långt och att; *”Jag tror att man är starkare ju mer samverkanspartner man är och ju mer man hjälps åt ju starkare kan man bli och det är mycket lättare och få fram ett budskap när man står enade än polis och kommuner var för sig”*.

Aktörerna beskriver att de kan vända sig till brottsförebyggande rådet eller till brottsförebyggande samordnaren vid framtagandet av handlingsplaner eller styrdokument som återfinns i varje kommun. Där finns hjälp att få till de som aldrig har arbetat med handlingsplaner men också till dem som behöver komma vidare i processen. Aktörerna är överens om att arbetet blir bättre om det finns någon som hjälper till eller leder arbetet med handlingsplanerna. Detta påverkar även resultatet i en positiv riktning.

Begränsningar

Det är inte alla som arbetar med brottsförebyggande frågor som arbetar med dessa på heltid. Arbetsförhållanden skiljer sig mellan kommunerna och är beroende av vilken yrkesroll personen i frågan har. Beroende på om personen är kommunanställd så har denna flera arbetsuppgifter. I förhållandevis till en polis som kan fokusera helt och hållet på brottsförebyggande arbetet. Detta innebär att det kan uppstå en del brister gällande ekonomi och resurser. Allt eftersom de olika aktörerna måste fördela sin budget och tid i förhållande till olika arbetsuppgifterna som de måste utföra. Aktörerna kan då vara oense om hur mycket tid och pengar som ska ägnas åt brottsförebyggande frågor. Detta leder oftast till att aktörerna får anpassa sitt arbete utefter den tid och de resurser som är tillgänglig. I längden kan detta innebära att en del problem prioriteras mer än andra. I intervjuerna har det framkommit att en omorganisation kan till exempel vara orsaken till att vissa kommuner inte har regelbundna möten eller nätverksträffar. De kommuner som är små är de som är mest drabbade när det kommer till att upprätthålla samverkan. Kommunerna som är större har oftast heltidsanställda säkerhetspoliser eller säkerhetssamordnare, detta innebär att större delen av det brottsförebyggande arbetet läggs på polisen. Om Det tillkommer fler anställda åt brottsförebyggande uppgifter eller en större budget skulle det innebära att fler resurser läggs på brottsförebyggande frågor menar personerna som intervjuades. Å andra sidan kan det innebära att resurser försvinner från ett annat håll som till exempel inom skola,

omsorg eller andra kommunala verksamheter. Därför anser intervjupersonerna att det kommer ständigt vara en kamp kring resursfrågan, men att förfrågan på en heltidstjänst i varje kommun inom brottsförebyggande arbetet är det enda optimala för att underlätta ansvarsfördelningen, mellan de olika samverkande aktörerna. Slutligen anser intervjupersonerna att det är allt för stora lokalpolisområden med få lokalpoliser som arbetar inom gränserna. Detta har medfört att arbetet med brottsförebyggande samverkan mellan polis, länsstyrelsen och kommunen inte har prioriterats i den utsträckningen som önskas.

”fler områdespoliser som man kan jobba ännu mer med brottsförebyggande frågorna”

”[...]andra i kommunala verksamhet det är ju att få budgeten att gå ihop det är ju väldigt svårt både med pengarna och arbetstid”.

”[...]så är det inte säkert att den motpartner jag har i kommun eller inom polis eller annan organisation har samma tid eller resurser som jag har och det blir ju ett hinder på ett sätt [...]Kommunerna behöver prioritera det här i större utsträckning”.

”Jag skulle väl vilja det att vissa kommuner tar det mer på allvar [...] dem har inte de pengarna [...]jag skulle gärna vilja att man hade”.

Kortfattat har samtliga som har intervjuats upplevt att det behövs mer resurser för att öka samverkan inom brottsförebyggande frågor i Jönköping län. Förslagsvis föreslår kommunpolisen att kommunerna borde ha en person som arbetar heltid med brottsförebyggande frågor för att stödja polisen och andra aktörer. Samordnarens upplevelser tyder på att det inte finns några tydliga gemensamma mål eller ambitioner för hur arbetet ska bedrivas på regional nivå. Ambitionen ligger i att i slutet av år 2019 att ha gemensamma mål för alla aktörer inom Jönköping län.

DISKUSSION

För att besvara frågan om Jönköping län arbetar enligt brottsförbygganderådets samverkansmodell har informanternas utsagor kunnat identifiera några gemensamma faktorer. Resultatet visade att informanterna inte arbetar i större utsträckning i förhållande till brottsförbygganderådets samverkansmodell. Enligt informationen som har delgivits framkommer det att informanterna uppfyller två av fem delar i samverkansprocessen. De delar som uppfylls är initiera samverkan och egna förberedelser. De delar som är av mindre prioriteringsgrad är egen kartläggning, uppföljning och orsaksanalys. Dessa tre har inte har genomförts enligt brottsförbygganderådets samverkansmodell.

Den andra frågan som uppsatsen var ville undersöka handlar främst om det finns några främjande samt hindrande faktorer för samverkansprocessen i Jönköping län. Analysen av materialet från intervjupersonernas utsagor har kunnat identifiera att finns faktorer som är främjande samt hindrade för arbetet i Jönköping län. Den mest främjande faktorn som framfördes var att personerna samverkar inom brottsförebyggande frågor har regelbundna mötet och har en tät kommunikation emellan. En annan främjande faktorn är att samverkan medför ett ökat intresse och engagemang för brottsförebyggande åtgärder. Ett hinder som identifierades var att

tidsbristen och arbetsfördelningen som ledde till att upprättningen av handlingsplaner inte prioriterades i samma utsträckning som andra arbetsområden.

Metoddiskussion

Det har genomförts några metodiska övervägande för att besvara studiens syfte och frågeställning. För studiens författare har det funnits en strävan efter att genomföra och presentera den metod som på ett nyanserat avseende är representativ för målgruppen. I det här fallet handlade om att hitta representanter som arbetar och har kunskap om brottsförebyggandesamverkan i Jönköping län. Därför gjordes övervägande om att utföra studien med olika metoder. De metoder som övervägdes mellan var främst observationer, enkätstudie, intervjuer och nyttjande av sekundärkällor. Den metoden som ansågs vara mest representativ för undersökningen var en intervjustudie. När det var klart att en intervjustudie skulle genomföras var nästa punkt att göra ett övervägande över vilka personer som bör intervjuas och hur intervjuerna skulle genomföras för att samtidigt skapa en djupare synvinkel på samverkansprocessen i Jönköping län. Den kvalitativa metoden blev därför den metod som var mest lämpad att besvara uppsatsen syfte och frågeställningar.

Inom den kvalitativa metoden är det angeläget att diskutera resultatet utifrån begreppen tillförlitlighet, trovärdighet, överförbarhet och pålitlighet (Bryman 2011). Att forskningen är trovärdig innebär att resultatet som kommit fram överensstämmer med den verklighet som fenomenet är hämtat ur (a.a). För att öka trovärdigheten för den här undersökningen var det viktigt att intervjupersonernas utsagor stämde överens med resultatet som presenterades. Därför genomfördes en rekontextualisering, en rekontextualisering innebär att resultatet jämförs med de ursprungliga intervjuerna för att genomsyra att bägge texterna förmedlar samma sak (Malterud 2014). Det som även skulle kunna påverka trovärdigheten är det begränsade antal respondenter. Detta skulle kunna innebära att resultatet inte ger en representativ bild av hela samverkan i Jönköping län. Resomangen kan vägas upp med att respondenternas egna utsagor av liknande karaktär vilket kan strykas med att det finns en verklighet i det som har framkommit. Pålitligheten handlar om att beskriva hela arbetsprocessen från början till slut för att en annan forskare ska kunna förstå tankegången och arbetsprocessen (Bryman 2018). För den här studien har arbetsprocessen beskrivits noggrant steg för steg med genomgång av de olika stegen som genomfördes vid analysen av intervjuerna. Det har även redovisats hur kodningen av materialet har hanterats. Det som skulle kunna vara en begränsning är att studien inte kan med säkerhet veta att respondenternas utsagor stämmer överens med deras verklighet eftersom verkligheten är komplex. Respondenterna tolkar sin verklighet på ett sätt som kanske inte stämmer överens med den verkligheten som finns inom samverkansprocessen i Jönköping län, vilket kan påverka trovärdigheten. Överförbarheten för den här uppsatsen är något som bör diskuteras i noggranna termer. Efter intervjupersonerna består av 3 personer är det svårt att kunna påstå att resultatet går att överföra till en annan enhet eller verksamheter som också samverkar inom brottsförebyggande. Resultatet skulle kunna vara överförbart inom olika enheter i Jönköping län men inte utanför Jönköping län. För att kunna skapa ett resultat som är överförbart hade det krävts ett genomförande av fler intervjuer och framför allt ett genomförande av intervjuer där intervjupersoner arbetar inom olika enheter. Den här uppsatsen har inte kunnat genomföra intervjuer med flera personer som befinner sig inom samma verksamhet och enhet. Vilket blir en begränsning i resultatet. Trots den här begränsningen finns det fördelar med att intervju en

mindre grupp individer. Resultatet ger en klar bild av vad dessa individer har erfårit och upplevt om samverkansprocessen i Jönköping län. Resultatet kan i sin tur användas som ett underlag till en mer omfattande undersökning. Den mer omfattande undersökningen hade kunnat genomföra en jämförelse av olika enheter och myndigheter.

Underlaget för den här studien bestod av en enkätundersökning, med hjälp av dessa har uppsatsen kunnat utforma intervjufrågor. Den kvalitativa metoden har kunnat erbjuda en fördjupning i de frågor som hade snäva svar. Samtidigt fanns det en begränsning gällande den kvalitativa data då det blev ett begränsat antal deltagare. Det fanns från början en ambition om att intervjua tre personer från varje lokalpolisområde för att kunna täcka upp alla 13 kommuner som finns i Jönköping län. På grund av tidsbrist och att det hade varit resurskrävande kunde det inte genomföras. En annan ambition var att delta på en nätverksträff och observera hur samverkan går till på plats. Detta var också något som krävde pengar och tid, därför kunde det inte heller genomföras. Att det slutligen blev tre personer som intervjuades kan ses som en begränsning för den här studien, men detta kan vägas upp med att dessa personer har en hög position inom brottsförebyggande samverkan i Jönköping län och arbetar nära alla lokalpolisområden. Att uppdragsgivaren också var en av personerna som intervjuades kan också ses som en begränsning då det finns risk för forskningsbias. Uppdragsgivare har under hela uppdraget haft en låg profil och har enbart kommit med synvinklar gällande vilka personer som bör intervjuas och vilka kommuner som ingår i Jönköping län. Hela genomförandet och resultatet bygger på författarnas resonemang kring fenomenet.

Det finns nack-och fördelar med att utföra telefonintervjuer. Bryman (2018) menar att en av begränsningar med telefonintervjuer kan vara att respondenten kan uppleva telefonintervjun som obehaglig då samtalet oftast spelas in vilket kan leda till att respondenten håller tillbaka. En fördel med telefonintervjuer är att intervjuaren inte behöver föra anteckningar och kan fokusera mer på respondenten (a.a). För den här studien har det varit en stor tillgång att utföra telefonintervjuer istället för intervjuer som utspelar sig i form av att intervjuaren och intervjupersonen befinner sig i samma rum. Genom telefonintervjuer har författarna kunnat spara tid, då de inte behövde åka 10 mil för att utföra intervjuerna. På sätt var telefonintervjuer varit en underlättande fördel för den här studien. En intervju som genomförs i form av att intervjuaren och intervjupersonen befinner sig i samma rum är oftast beroende av tid, plats, tonläge och kroppsspråk (Bryman 2018). Under genomförandet av intervjuerna var det viktigt att hålla en god ton, lyssna noggrant och bekräfta vad respondenterna uttryckte och samtidigt ställa frågorna på så sätt att de inte blir riktade mot en viss riktning. En snedvridning i frågornas utformning skulle innebära att intervjupersonerna hade kunnat känna sig tvungna att svara på ett visst sätt eller utelämna viss information. Telefonintervjuerna skedde på respondenternas arbetstid vilket kan ha medfört felkällor som att till exempel respondenterna kan ha känt sig begränsade att vara ärliga om deras upplevelser. Det skulle också kunna vara att de skönmålar sin verklighet.

Resultatdiskussion

Brottsförebyggande rådets samverkansmodell

Resultatet från den här studien uppvisade liknande antagande som tidigare forskning, men fokus för den här uppsatsen har varit att studera samverkan mellan

polis, kommun och brottsförebyggandesamordnaren i förhållande till BRÅ:s samverkansmodell. Det andra var att identifiera intervjupersonernas upplevelser om främjande och hindrande faktorer med samverkansprocessen i Jönköping län. Resultatet visade att kommun och polis uppfyller två av fem delar i samverkansprocessen. Som tidigare nämnt är dessa att initiera samverkan och egna förberedelser. En egen kartläggning, uppföljning och orsaksanalys har inte utförts enligt brottsförebygganderådets samverksamkansmodell. Detta är ungefär samma resultat som BRÅ (2018) beskriver i en rapport om brottsförebyggande arbetet i Sverige. BRÅ:s samverkansmodell beskriver hur processen ska gå till när samverkan initieras. I modellen framgår det att en egen kartläggning och orsaksanalyser lägger grunden för samverkansprocessen, det är dessa kvalifikationer arbetet ska kretsa kring (BRÅ 2018). Om inte dessa är framtagna kan det vara svårt för de involverade aktörer att identifiera vilka mål de ska sträva efter (a.a). Utifrån aktörernas egna upplevelser har intervjupersonerna uppgett att det sällan är att kommunens och polisens arbete kretsar kring handlingsplanerna. Samverkansmodellerna som presenterades i tidigare forskning nämner vikten av att arbeta efter tydliga mål och ramverk som finns inom organisationen när olika aktör samverkar med varandra (Horwath & Morrison 2007; Kemshall & Ross 2000). Både Horwath & Morrison (2007) och Kemshall & Ross (2000) presenterade vikten av att följa alla steg i samverkansmodellen för att sträva efter både en effektiviserad och fungerande samverkansprocess. På så sätt kan också arbetsprocessen undgå de brister eller begränsningar som kan förekomma. Vidare menar författarna att en rutinkontroll kring resurser och arbetet med gemensamma mål är de viktigaste grundstenarna. Detta är ytterligare ett argument till varför det är viktigt att genomföra en egen kartläggning och en orsaksanalys. Horwath & Morrison (2007) beskriver vikten av att vara medveten om att samverkansavtalet går före den egna organisationens intresse när flera aktörer undertecknar ett samverkansavtal. Detta kan kopplas tillbaka till upplevelserna som aktörerna uttryckte. De menade att det syns tydligt att kommunen och polisen arbetar mot olika mål, där polisen väljer att prioritera medborgarlöften framför handlingsplanerna. Detta kan lätt leda till att arbetet går ifrån att arbeta utefter de gemensamma målen, vilket kan medföra brister inom samverkansprocessen. För att motarbeta detta poängterar Kemshall & Ross (2000) vikten av att aktörerna identifierar sina likheter och skillnader som finns inom gruppen som ska samverka. På så sätt kan arbetet frångå ett separerat samverkat arbetssätt och bygga upp en grund för de gemensamma målen. I de 13 kommunernas handlingsplaner framgår det att den lokala problembilden är framtagen, men det råder frågetecken angående om samverkan i Jönköping län grundar sig kring den gemensamma problembilden. Det råder också tvivel kring om det finns en gemensam problembild för hela Jönköping län.

Samverkande aktörer

Tidigare forskning visade att samverkan är en komplex arbetsform som kräver en lyhörd och samarbetsvillig arbetsgrupp (Graan 2016; Johansson, 2014; Kelman m.fl. 2012). I respondenternas utsagor har det identifierats att polisen och kommunen har ett nära samarbete med varandra. Länsstyrelsen befinner sig däremot längre bort från skalan. Varför det är så kan beror på att respondenterna upplever att de befinner sig inom olika arbetsfält där kommunikationen inte når fram till alla enheter. Goris (2001) & Kelman m.fl. (2012) menar däremot att det kan handla om maktpositionerna som råder mellan olika organisationer och enheter. Mellan polisen och kommunen finns det olika föreställningar om hur mycket tid som bör vara anpassad för brottsförebyggande frågor.

Intervjupersonerna menade att det bör finnas en person från kommunens sida som arbetar på heltid med brottsförebyggande frågor. Detta skulle innebära att alla samarbetspartner kan söka stöd och hjälp när det uppstår oklarheter. I det här verket skulle det kunna vara brottsförebyggande samordnaren. Forkby (2018) betonade att det behövs en oberoende person som arbetar som samordnare. Samtidigt visar resultatet från enkäten att majoriteten av de svarande inom arbetsfältet uppgav att det finns ett brottsförebyggande råd eller en samordningsorganisation i kommunerna (BRÅ 2018). Dessutom är brottsförebyggande samordnare i Jönköping län den person som kan styra upp arbetet och fungera som länk mellan alla enheter och organisationer. Den här information bör på något sätt komma fram till alla berörda aktörer som arbetar med brottsförebyggande åtgärder. Patel m.fl. (2012) hade som förslag att ett gemensamt kommunikationssystem hade kunnat vara lösningen när det gäller kommunikation som sker externt och internt. Programmet hade kunnat vara en fördel för samverkan i Jönköping län, där alla aktörerna är allierade och kan ta del av all information under samma kommunikationssystem. På så sätt kan informationsflödet nå ut till alla aktörer.

Främjande och hindrande faktorer för samverkan

Hindrade faktorer

En av förutsättningarna för ett fungerande samverkat brottsförebyggande arbete är att arbetet som bedrivs är kunskapsbaserat. Wikström och Torstensson (2007;1997) menar att personer som arbetar med brottsprevention ska ha kunskap om brott och att den kunskapen ska vara förankrad inom aktuell forskning. Underlaget från brottsförebygganderådets enkät visade att majoriteten av de tillfrågade inte hade gått någon utbildning inom brottsförebyggande frågor. Samtidigt tyder upplevelserna från intervjuerna att det är sällan aktörerna arbetar enligt handlingsplanerna som finns i varje kommun. Varje kommun som ingår i Jönköping län har tagit fram en handlingsplan över de problem som finns på lokalnivå för att sedan göra en bedömning av vilka problem som bör prioriteras. På samma sätt kan handlingsplanen också vara behjälplig vid utvärderingen av arbetet som har bedrivit inom kommunerna. För att uppnå denna effektivitet bör arbetet effektiviseras med tydliga riktlinjer på vem som ansvarar för att handlingsplanerna följs upp. Om handlingsplanerna inte följs upp och utvärderas är det svårt att förstå vilka insatser som ger en effekt (Wikström 1997). I intervjuerna framkom det att det är kommunerna som har det yttersta ansvaret, men att det förekommer att polisen blir ansvariga. Tolkningen här bli att intervjupersonerna är begränsade när det gäller att följa upp handlingsplanerna. Polisen och kommunen har det yttersta ansvaret men det är otydligt kring vem som ska genomföra en utvärdering.

Vad det beror på har inte kunnat identifierats, men ett antagande är att arbetet inte grundar sig i beprövad-kunskap eller forskning. Alternativet blir att det anställs en person från kommunens sida eller polisens sida som arbetar på heltid med brottsförebyggande frågor. Intervjupersonerna framförde att politiker är dem som lägger fram en förordning kring hur arbetet ska bedrivas. En budget som är fördelad beroende på vilka behov som finns på den lokala-nivån skulle kunna underlätta arbetet. Eftersom arbetet misslyckas med att utföra fullständiga kartläggningar, gemensamma problembilder, orsaksanalys och uppföljningar är det förvisso svårt att lägga ett beslut om hur mycket pengar som ska prioriteras kring brottsförebyggande åtgärder. Därför är det av vikt att alla stegen i brottsförebygganderådets samverkansmodell genomförs. Den största

begränsningen som framkom under intervjuerna var att resursfördelningen ser olika ut hos dem olika aktörerna. Det behövs mer resurser för att effektivisera samverkansprocessen i Jönköping län. En annan menade att arbetet borde tas mer på allvar från vissa kommuners sida. Mutongwizo m.fl. (2015) och Johansson (2014) menade att problemet kan lösas genom att göra en bedömning kring vilka resurser som behövs för samverkan. Detta går hand i hand med det som nämnde föregående att om kommunerna lyckas göra alla steg inom samverkansprocessen är det lättare att göra en bedömning över hur mycket resurser som behövs för att effektivisera arbetet.

Främjande faktorer

Tidigare forskningen visade i stor utsträckning att samverkan leder till vinster och nya möjligheter inom brottsförebyggande åtgärder (Graan 2016; Johansson 2014). Möjligheterna med ett samverkat arbetssätt beskrivs av intervjupersonerna som positiva. De menade att arbeta tillsammans mot ett gemensamt mål ger en engagerad arbetsgrupp, där alla hjälps åt och blir starkare tillsammans.

SLUTSATS

Utgångspunkten för den här uppsatsen var att studera samverkan mellan polis, kommun och brottsförebyggande samordnaren i Jönköping län. Samverkan är en komplex arbetsmetod som kräver en lyhörd och effektiv arbetsgrupp. Studien fann att Jönköping län arbetar enligt samverkansmodellen men att alla delar inte är uppfyllda. Egen kartläggning, uppföljning och orsaksanalys är delar inom samverkansprocessen som inte har uppfyllts. För Jönköping Län har samverkan visat positiva effekter genom att det har möjliggjort att flera aktörer kan samarbeta med varandra på flera olika nivåer. Polisen och kommun behöver mer stöd från samordnaren, där samordnare bör synliggöra sin roll för kommunerna och kommunpoliserna. Kommunerna bör bli bättre på att lägga fram och utvärdera sina handlingsplaner, även om polisen uttrycker att medborgarlöften är viktiga, är det också viktigt att revidera handlingsplanerna.

För att förbättra samverkansprocessen i Jönköping län bör aktörerna;

- Lägga fram en komplett kartläggning, uppföljning och orsaksanalys.
- Det är rekommenderat att ha en heltidstjänst från kommunens och polisens sida som arbetar med brottsförebyggande frågor.
- Ha en tydlig budget kring vilka resurser som finns att bedriva arbetet kring.
- Samordnaren bör synliggöra sin roll för kommunerna och kommunpoliserna.
- Prioritera handlingsplanerna i samma utsträckning som medborgarlöften.

Vidare forskning bör inkludera samverkan mellan civilsamhället och näringslivet, undersökningar bör även inkludera fler individer som arbetar med brottsförebyggande frågor för att få en djupare förståelse kring hela samverkansprocessen. Även flera respondenter bör inkluderas för att kunna ge en bättre bild av hur samverkan i Jönköping län ser ut. Framtida forskning bör även inkludera kriminalstatistiken för att se vilken påverkan förändringar i brottsstatistiken har på samverkan. Detta kan i tur skapa en förståelse för vilken riktning arbete går i.

REFERENSER

- Alvehus J, (2013) *Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok*. Stockholm, Liber AB.
- BRÅ, (2010) *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete*. Stockholm, Brottsförebyggande rådet.
- BRÅ, (2015) *Förstärkt stöd till och samordning av – det lokala brottsförebyggande arbetet*. Stockholm, Brottsförebyggande rådet. >www.bra.se< PDF (2019-03-09)
- BRÅ, (2016) *Samverkan I lokalt brottsförebyggande arbete*. Stockholm, Brottsförebyggande rådet. >www.bra.se< PDF (2019-04-01)
- BRÅ, (2018) *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige: Nuläge och utvecklingsbehov 2018*. Stockholm, Brottsförebyggande rådet. >www.bra.se< PDF (2019-04-01)
- BRÅ, (2018:3) *Nationella trygghetsundersökningen 2006–2017: regionala resultat*. Stockholm, Brottsförebyggande rådet. >www.bra.se< PDF (2019-04-02)
- Bryman, A (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm, Liber AB.
- Bryman, A (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl.). Stockholm, Liber AB.
- Christensen T, Laegreid P-Roness, Røvik, K, (2005) *Organisationsteori för offentlig sektor*. Stockholm, Liber AB.
- Choi C G, Choi S O, (2012) Collaborative Partnerships and Crime in Disorganized Communities. *Public Administration Review*, 228-238.
- Forkby T, (2018) Organizational exceptions as vehicles for change: collaborative strategies, trust, and counter strategies in local crime prevention partnerships in Sweden. *European Journal of Social Work*, 1-14.
- Geddes L, (2012) In Search of Collaborative Public Management: The prolific and other priority offender program. *Public Management Review* 14, 947–966.
- Gilling D, (2005) Partnership and crime prevention. *Handbook of Crime Prevention and Community Safety Routledge*, 734-756. London, Routledge.
- Goris P, (2001) Community crime prevention and the ‘partnership approach’: A safe community for everyone? *European Journal on Criminal Policy and Research*, 9, 447–457.

- Graan J-V, (2016) Multi-sector cooperation in preventing crime: the case of a South African Neighborhood Watch as an effective crime prevention model. *Police Practice and Research*, 17(2), 136-148.
- Horwath J, Morrison T, (2007) Collaboration, integration and change in children's services: Critical issues and key ingredients. *Child Abuse & Neglect*, 31, 55-69.
- Johansson K, (2014) Crime prevention cooperation in Sweden: a regional case study. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and crime prevention*, 15, 143-158.
- Justitiedepartementet, (1995) *Trygghet mot brott, rollfördelning och samverkan*. Stockholm, Regeringskansliets.
- Justitiedepartementet, (1996:59) *Allas vårt ansvar. Ett nationellt brottsförebyggande program*. Stockholm, Allmänna förlaget.
- Jönköping kommun, (2019) *Trygghet och säkerhet*. Jönköping kommun. >www.jonkoping.se< HTML (2019-04-25)
- Kelman S, Hong S, Turbitt I, (2012) Are There Managerial Practices Associated with the Outcomes of an Interagency Service Delivery Collaboration? Evidence from British Crime and Disorder Reduction Partnerships. *Oxford University Press on behalf of the Journal of Public Administration Research and Theory*, 609–630.
- Kemshall H, Ross L, (2000) Partners in Evaluation: Modelling Quality in Partnership Projects. *Department of Social Policy and Social Work*, 34(5), 551–566.
- Mutongwizo T, Leoschut L, Burton P, (2015) Co-ownership and Collaboration: Insights into the Measurement of Impact and Change from Evidence-Based Community and State Violence Prevention Partnerships. *Stability: International Journal of Security and Development*, 4, 1-12.
- Patel H, Pettitt M, Wilson J-R, (2012) Factors of collaborative working: A framework for a collaboration model. *Applied Ergonomics*, 43(1), 1-26.
- Polismyndigheten, (2016) *Handlingsplan för samverkan 2016-2019 mellan Vetlanda kommun och lokalpolisområde Högland*. Kommunstyrelsen.
- Polismyndigheten, (2016) *Polisens årsredovisning 2015*. Stockholm, Polisens tryckeri.
- Regeringskansliet, (2016/17) *Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program*. Stockholm, Regeringen.
- Sahlin I, (2008) *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen*. Lettland, Arkiv förlag.

- Sampson R-J, Laub J-H. (1993) *Crime in the making*. Cambridge, MA, Harvard University Press.
- Schneider S, (2007) *Refocusing Crime Prevention: Collective Action and the Quest for Community*. Toronto, University of Toronto Press, Scholarly Publishing Division.
- Sheperdson P, Clancey G, Lee M, Crofts T, (2014) Community Safety and Crime Prevention Partnerships: Challenges and Opportunities. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 3, 107-120.
- Skr, (2000/01:62) *Brott kan förebyggas! – utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet*. Stockholm, Regeringens skrivelse
- Statens Kvalitets- och Kompetensråd (KKR) (2004) Processbaserad verksamhetsstyrning i staten – från ärende till medborgare.
- Söderberg C, (2010:4) Prevention i teori och praktik samt betydelsen av samverkan i preventivt arbete. I: Johansson K, Söderberg C, *Brottsprevention och samhällsarbete - samverkan genom uppdragsutbildning*, 23–29. Linköpings universitets, ISV och författarna.
- Värnamo, (2019) *Brottsförebyggande arbete*. >www.varnamo.se< HTML (2019-02-25)
- Welsh B-C, Farrington D-P, (2012) *Crime prevention and public policy*. I: Welsh B-C, Farrington D-P, *The oxford handbook of crime prevention*, 3-19. Oxford, Oxford university press.
- Wikström P-O, (2006) *Doing Without Knowing. Common Pitfalls in Crime Prevention*. I: Farrell G-I, Browers K, Johnson S, Townsley M, *Imagination for Crime Prevention. Crime Prevention Studies Series. Monsey*. New York, Criminal Justice Press.
- Wikström P-O, Torstensson M, (1997) *Lokalt brottsförebyggande arbete. Organisation och inriktning*. Polishögskolan forskningsenheten.

BILAGA

Bilaga 1

Enkät utförd av BRÅ, utvalda frågor.

Initiera samverkan

1. Finns det en samverkansöverenskommelse eller medborgarlöften i kommunen/erna?
 - Ja, en samverkansöverenskommelse och medborgarlöften
 - Ja, men endast samverkansöverenskommelse
 - Ja, men endast medborgarlöften
 - Nej
2. Deltar du som kommunpolis i någon strategisk samverkan, till exempel i ett övergripande råd eller annan samverkansorganisation?
 - Ja
 - Nej
3. Har kommunen/stadsdelen någon strategisk samverkan, till exempel genom ett övergripande råd eller annan samverkansorganisation?
 - Ja
 - Nej

Egna förberedelser och gemensamma förberedelser

4. Har något av följande steg i samverkansprocessen genomförts i det lokala brottsförebyggande arbetet under det senaste året? - Egen kartläggning
 - Ja
 - Delvis
 - Nej
 - vet ej
5. Har en kartläggning av de lokala brottsproblemen genomförts det senaste året?
 - Ja
 - Nej
6. Har något av följande steg i samverkansprocessen genomförts i det lokala brottsförebyggande arbetet under det senaste året? - Gemensam lägesbild?
 - Ja
 - Delvis
 - Nej
 - vet ej
7. Har något av följande steg i samverkansprocessen genomförts i det lokala brottsförebyggande arbetet under det senaste året? - Orsaksanalys?
 - Ja
 - Delvis
 - Nej

vet ej

Genomförande

8. Har du gått någon form av utbildning i brottsförebyggande arbete?

- Ja*
- Nej*

9. Vilken typ av utbildning?

- Akademisk utbildning via universitet eller högskola*
- BRÅ:s basutbildning*
- Om annan, vilken utbildning?*

10. Upplever du att du skulle behöva någon form av utbildning eller kunskapshöjande insatser i brottsförebyggande arbete?

- Ja*
- Nej*

11. Vilken typ av utbildning eller kunskapshöjande insatser i brottsförebyggande arbete behöver du? – Här går det att välja flera alternativ.

- Basutbildning (t.ex. grundläggande kunskaper i ämnet.)*
- Påbyggnadsutbildning (t.ex. fördjupande kunskaper i ämnet efter basutbildning.)*
- Kompletterande utbildning på högskole- eller universitetsnivå.*
- Föreläsningar/konferenser på ett specifikt ämne under en dag eller liknande*
- Om annan, vilken utbildning eller vilka kunskapshöjande insatser?*

12. Har något av följande steg i samverkansprocessen genomförts i det lokala brottsförebyggande arbetet under det senaste året? – Uppföljning

- Ja*
- Delvis*
- Nej*
- vet ej*

Bilaga 2

Intervjuguide

Kommunpolis och kommunanställd

Bakgrund

- Hur länge har du arbetat som kommunpolis?
- Vilket lokalpolisområde arbetar du i?
- Berätta om dina arbetsuppgifter/ din roll inom brottsförebyggande arbetet?
- Har du gått någon utbildning om brottsförebyggande arbete i så fall vilken utbildning?

Samverkan

- Vilka aktörer samverkar ni med i brottsförebyggande syfte?
- Vem har ansvar för att samverkan ska fungera i ert LPO?
- Kan du berätta om vilka gemensamma mål eller strategi som alla aktörer arbetar mot? Vem har ansvar att dessa följs upp och utvärderas?
- Vilka möjligheter och hinder upplever du med ditt arbete?
- Har du något annat du vill tillägga?

Samordnaren för Jönköping län.

Bakgrund

- Hur länge har du arbetat som brottsförebyggande samordnare i Jönköping län?
- Kan du berätta om dina arbetsuppgifter/ din roll inom brottsförebyggande arbetet?

Samverkan

- Hur arbetar du för att förbättra samverkan mellan de olika aktörerna?
- Vilka insatser utförs för att öka förståelse för andra aktörers arbete inom samverkan?
- Vilka möjligheter samt hinder upplever du med samverkan i Jönköping län?
- Har du något annat du vill tillägga?